

НОРН ТЕМНШВАРСКИ ВЕСНИК

ГОДИНА 1 (20/5) БРОЈ 2 (1412/107)

ОКТОБАР-НОВЕМБАР 2012.

ЧАСОПИС СРБА У РУМУНИЈИ

ЕКСКЛУЗИВНО

Други део интервјуа
генерала Ратка Младића

Стр.30

СЛУЧАЈ “МАКРИН ДОМ”

НАЈВЕЋА НЕПРАВДА

ПРЕМА СРБИМА У РУМУНИЈИ

Српска православна Епархија темишварска
Српска православна црквена општина Темишвар - Град
300079 Темишвар
Трг Уједињења бр.5, спрат I, ст.10
тел. ++40-723-617-404
мејл : makitm@gmail.com

АПЕЛ

У мајчинској бризи за своју духовну децу, за будућност српског православног живља у Румунији, Српска православна епархија темишварска, Српска православна црквена општина Темишвар-Град, упућују апел сваком Србину/Српкињи, па и сваком другом добронамерном и поштену човеку, без обзира на верску и националну припадност да се заложи како, кад и где уме и може да упозна јавно мњење са Великом Неправдом која се чини у познатом спору око враћања закладне зграде "Макри-Стојковић" – "Макриног дома", Српској православној црквеној општини Темишвар-Град.

Ми не желимо да ико утиче на ток и исход правосудног поступка, једино што хоћемо јесте да Правда победи и да не морамо више трпети увреде и неправде које нам се већ **18 година (ОСАМНАЕСТ !!!)**, колико траје судски процес по том питању, наносе. Наша деца немају своје обданиште, забавиште, своју зграду школе, а покојна Персида Макри-Стојковић је управо у том циљу 1860 године оставила ову зграду Српској православној црквеној општини темишварско-градској!

Јавно и гласно вапијемо и молимо да сви људи добре воље и сви одлучујући чиниоци, како у Румунији, у Србији, у Европској Заједници и у васцелој српској дијаспори помогну да се наша српска деца уселе у своје здање, јер Српска православна епархија темишварска, Српска православна црквена општина Темишвар-Град свим срцем желе да се то што пре оствари!

Ми ништа туђег нећемо, једино тражимо оно што је наше и што су нам преко сто година признавали и Аустро-Угарска царевина и Краљевина Румуније и Народна Република Румуније па чак и Социјалистичка Република (до 1968 кад су нам зграду одузели комунисти)! ЗАР ДЕМОКРАТИЈА тако нешто не признаје! Ми нећемо и не желимо да верујемо да је то у ХХI веку још увек могуће у једној европској демократској земљи.

У то име заједно са представницима свих српских установама и одговарајућим чиниоцима, упућујемо овај АПЕЛ И МОЛБУ да сви ЗАЈЕДНО станемо у одбрану наших права, наше имовине јер, како неко лепо рече : Светосавско српско име нисмо наследили од предака, већ смо позајмили од будућих поколења! Због њих и ради њих требамо учинити и више него што можемо како бисмо им обезбедили да са достојанством и поносом надаље преносе завештање Светога Саве, Доситеја Обрадовића, Саве Текелије, Димитрија Тирола, Павла Кенгелца, Вука Караџића, Бранка Радичевића, Милоша Црњанског и многих других великих и знаменитих мужева нашега рода који овде рођени или делали и стварали, и дан-данас делају и стварају!

Протојереј-ставрофор Маринко Марков
Архијерејски заменик Епархије темишварске
Бр. 5 - септембар. М. Марков.

пише:

Рајко Корња

предака рођен на територији Републике Србије.

Да није трагично, било би смешно доказивати да је уз Арсенија Чарнојевића и неки мој чукундеда кренуо на север, или да ми је неки прадеда ратовао уз краља Петра за Србију. Питање је како доказати да су моји преци пореклом с Косова. То само Бог мили може урадити.

То што су ми дедови, као и многих мојих ортака из Клисуре препривали Дунав, борили се и проливали крв бранећи Југославије у којима је и Србија била, то се не рачуна, јер те земље више не постоји.

Не рачуна се ни то што ми је покојни отац Живко, умро, а није видео Београд и само ја знам колико је желео.

Не рачуна се нити што ми је, тај исти Живко, дао име по Рајку Митићу.

Не рачуна се, верујем, ни то што ми је од покојног деда Станка остало бреме медаља из рата

и што ми је тај, сада покојни, оседели старац марта 1999. рекао да ако је потребно, још увек може носити пушку и ратовати за свој образ и народ, ма како се звала држава у којој живи његов народ и ма колика је сила нападала.

Не рачуна се ни то што знам како је и кад настала српска тробојка.

Не рачуна се ни то што ми је познато одакле „оцила“ на српском грбу. Сигурно се не рачуна ни то што ме је мајка Горица успављивала уз „Свилен конац“ и „На крај села чађава механа“.

Не рачуна се ни то што је моја прабаба Јелена, коју су сви знали као Илонку, јер су јој Мађари написали први њен документ, знала напамет цео епски циклус песама и била у стању да све изрецитује, а била је једва писмена.

Не рачуна се ни то што су моји по именице: Александра, Тијана, Живко, Горица, Радица, Аца, Александар, Станмир, Ружица, Јелена, Милојка, Жива, Светозар, Дида, Драга, Ђорђе, Анђа, Славко, Радомир, Светлана, Бојадин, Радослав, Борислав и све тако до почетка или краја.

Ништа се од тога не рачуна ако немам доказ да је неко од свих поменутих рођен у данашњој Србији. Без тога, законски данас ништа немам. Коме, како и зашто у суштини доказивати да сам се са Србијом у души родио? Нека, хвала...

У ОВОМ БРОЈУ

СТР.4

ИЗБОР ПРЕ ИЗБОРА

СТР.10

ИНТЕРВЈУ МОМЧИЛО БАЈАГИЋ БАЈАГА И НА НЕБУ И НА ЗЕМЉИ

СТР.14

ШЕШИР ПРОФЕСОРА ВУЈИЋА СТИГАО И У ТЕМИШВАР

СТР.18

ГЕЋЕ У ЗЕМЉИ САМБЕ И КАФЕ

СТР.26

КАД НЕПРИЈАТЕЉ ПОСТАНЕ ПРИЈАТЕЉ

СТР.36

ИНТЕРВЈУ БОРИСЛАВ ПАНИЋ КАД СЕ ФУДБАЛ ИГРАО СРЦЕМ

НОВИ
ТЕМИШВАРСКИ
ВЕСНИК

ДВОМЕСЕЧНИК СРБА У РУМУНИЈИ

издавач: Савез Срба у Румунији, коиздавач: Српско-румунски центар за развој, часопис излази уз помоћ Департмана за међуетничке односе при Влади Румуније. Први број "Темешварског весника" штампан је новембра 1934. године у Темешвару, оснивач листа и први главни и одговорни уредник био је Милутин Манојловић и излазио је све до 7. јула 1947. Новембра 2008. појавио се први недељника "Нови темешварски весник" чији је издавач био Српско-румунски центар за развој, а главни и одговорни уредник Рајко Корња.

Главни и одговорни уредник двомесечника: Рајко Корња, дежурни уредник: Горан Пантин, коректура: Миљана Ускату
Адреса редакције: Timisoara, str. Mangalia nr. 29, tel/fax: +40256 491 754, e-mail: novi.temisvarski.vesnik@yahoo.com

Noul Mesager de Timisoara

ISSN - 1844-9123

Избор пре избора

Шта показује поновни избор др Славомира Гвозденовића за кандидата Савеза Срба у Румунији за посланика у парламенту Румуније?

Они који познају изборну процедуру и румунске законе, знају да је за националне мањине важнији можда интерни избор, односно одређење за свог кандидата који ће ући у изборну трку за посланичку фотељу, него сами парламентарни избори. Недавно је Савез Срба у Румунији одржао састанак за именовање будућег посланика.

Прво изненађење, за многе било је то што су се у трци за место српског представника у будућем законодавном телу Румуније појавила чак три кандидата. Но, међу њима није било проф. др Душана Попова, још увек актуелног нашег посланика. Његова одлука да не покуша и други мандат

представљала је за многе изненађење. Његов став много говори и о њему као човеку и о његовом карактеру. Својим гестом, Попов је добио још више симпатија у заједници, јер је отворио пут другима, али и потврдио да не циља функције по сваку цену. Зато му треба искрено честитати.

Неугодно и тесно

Потреба за два круга гласања показује најпре да је испоштован демократски принцип избора али и да је избор био тежак, тежи него што већина

делегата је могла и замислити, а неизвеснији од очекивања самих кандидата. Многима је било непријатно јер су били приморани да бирају између пријатеља и сарадника, између рођака и професора, између два човека које цене и који су им много пута помогли. То је дилема која ће још дуго пратити многе од делегата.

У интерну изборну трку Славољуб Аднађ, један од потпредседника ССР-а, ушао је са реално најмањим шансама и то су потврдили и резултати избора пошто је „испао“ после првог круга гласања. За оне који познају ситуацију у Савезу не представља никакво изненађење

ни што је поднео кандидатуру, ни што је од 77 гласова добио само 13. Он се у Савез укључио тек пре коју годину и то му је био непремостив хендикеп у поређењу са осталом двојицом претендента на посланичку функцију. Није му помогло ни то што је успешан предузетник, ни што је као главни човек за обнову „Српске куће“ постигао добре резултате. За њега су ови избори били прерани. Ако му је међутим циљ био да учешћем опроба своју снагу и популарност и да промовише себе, онда су интерни избори за њега успех.

Ако му пак није то био циљ, већ се је стварно надао да може победити, онда би требало да у будуће много реалније процени своје шансе, јер ће у противном створити имиџ „вечито другог“ што није добро нити за њега, нити за Савез где је доказао многе своје квалитете.

Чињеница да ни на локалним изборима није успео да сакупи довољан број гласова за одборника, потврђује само претходно наведену констатацију.

Лисица и вук

Ако кандидатура Славољуба Аднађа није представљала изненађење, а његови разлози се могу назрети, одлука садашњег председника Савеза, Огњана Крстића изненадила је и његове најближе сараднике. Она долази само пет месеци после преузимања

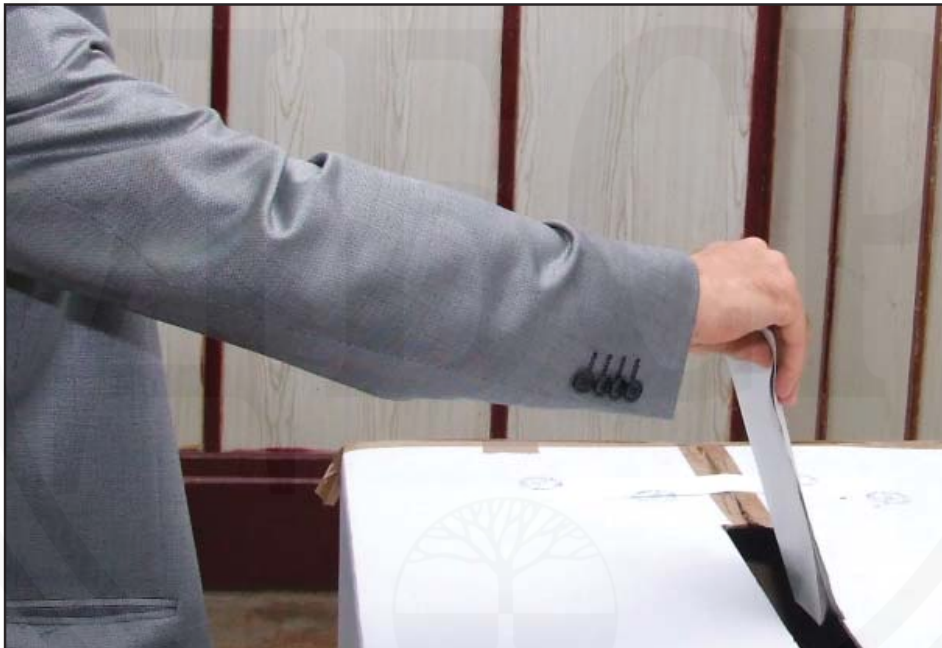
функције председника Савеза и у тренутку када има још много тога да се „одради“ у нашој репрезентативној организацији. Шта је Крстић добио, а шта изгубио учешћем на изборе показате нам време. Пошто је годинама на један или други начин присутан у Савезу, његов ноторитет је неспоран, а његове заслуге у побољшању активности културно-уметничких друштава велике. Реално гледано, за функцију посланика су мање важне особине доброг организатора и мање се цени особа која мало прича и много

утицаја, доделе субвенција и промоције интереса. Како рече недавно један његов бивши и вероватно будући колега посланик, он и кад се све подели, још по нешто тражи за српску заједницу и за чудо, често у томе и успева.

Клуж - Манчестер

Гвозденовић је вероватно у последње четири године имао времена да сабере и одузме све што је било добро и све што није у свом претходном посланичком раду, те ће у Букурешт отићи

сигурно са темељном анализом приоритета српске заједнице, али и са новом енергијом и жељом да премаши самог себе. Крстић остаје лидер Савеза Срба и загрнуће вероватно још и више рукаве како би оправдао поверење које ужива и како би радио управо оно што најбоље зна. Интерни избори су некако личили на недавну утакмицу

ради. За посланика треба умети бити кад вук, кад лисица, а најбољи посланик је онај који зна кад бити једно, а кад друго. То су увидели и они који су бирали, те је на крају ипак резултат изборне трке био 42 према 33 за Славомира Гвозденовића. Он ће се тиме вероватно вратити на место које „му најбоље лежи“. Многи тврде да је за то рођен, а међу аргументима наводе да је за време његових посланичких мандата српска заједница доживела врхунац што се тиче

КФР Клуж-Манчестер Јунајтед. Клуж можда је блискији, али Манчестер је Манчестер, па макар и не играо Видић, тим има веће шансе за добре резултате и победе у Лиги шампиона него КФР. За оне Србе који не познају ни Крстића, ни Гвозденовића, а хвала Богу има нас довољно да се баш сви не познајемо лично, треба рећи да су резултати интерних избора некако ставили ствари на своје место. Председник остаје председник, а бивши посланик постаје вероватно будући. Потврдимо то нашим гласовима.

ИНТЕРВЈУ

протојереј-ставрофор МАРИНКО МАРКОВ

“МАКРИН ДОМ” ЈЕ НАЈВЕЋА НЕПРАВДА

Недавно сте у име наше цркве упутили јавни апел у вези са „Макриним домом“. У чему се састоји поменути апел?

Уз дужно поштовање свих државних институција ове земље, тражимо да се предузму неопходне законске мере у нашем правном поступку враћања некретнине «Макрин дом» из Темишвара чије враћање тражи српска православна парохија (СПП) још од давне 1992. године. Апелом тражимо подршку свих добронамерних људи.

Како је СПЦ у Румунији стигла да се бори за „Макрин дом“?

Српска православна парохија у Темишвару-Граду је званичан представник Задужбине Макре Стојковић чију непокретну имовину

представља зграда “Макрин дом”. Ради се о некретнини која се састоји од куће са два спрата и дворишта, као и око 2.200 квадратних метара земљишта које се налазе у најужем центру Темишвара, одмах иза Румунске опере. У својству законског представника, СПП Темишвар-Град, покренула је парнице за враћање некретнине која је насилно преузела румунска држава 1968. год. Предузеће “Термовест” је неколико година касније незаконито укључило некретнину у своју имовину, флагрантним кршењем Владине одлуке бр. 834/1991, као и Закона 15/1990. и то у току одвијања парнице са предметом бр. 17981/1992. у

Општинском суду у Темишвару. Ту парницу смо ми покренули, уз свесрдно залагање госпође Снежане Оприш, наше угледне адвокаткиње која је од почетка са нама. То смо учинили као последицу насилне приватизације и продаје из

1996. године контраверзном, тзв. пословном човеку Мужу Марчелинију који је потом продао некретнину фирми “ИНДУС”. Да парадокс буде већи, све се то дешавало у току одвијања других парница које је СПЦ у Румунији започела у случају “Макрин дом”.

Звучи невероватно. Да ли су локалне власти имале разумевања за овај круцијалан случај за српску заједницу у Румунији?

У свим овим парницама које се тичу некретнине “Макрин дом”, град Темишвар којег представљају наравно градоначелник и локално веће, представљали су странку у парници. Знајући подробније проблеме везане за ову некретнину, они су нас подржавали у нашим правним поступцима, али нису пуно тога могли да ураде.

После 14 година парницења, ипак су правосудни органи направили корак ка решењу...

Након решавања предмета бр. 1084/1/2004. Врховног касационог суда – одељење за административне и фискалне спорове, одлуком бр. 894/15. март 2006. године, прихваћен је захтев који је формулисала СПП у својству представника Задужбине “Макра Стојковић” и захтев за посредовање који је формулисао град Темишвар, констатујући апсолутну и делимичну ништавост атестираног сертификата серије МО 3 бр. 0459/09.09.1993. године као и анекса 2, 4 и 5 овог сертификата које је издало Министарство индустрије у корист фирме “Термовест”, односно поништен је сертификат о власништву над земљиштем

површине 2186 квадратних метара које се налази у Темишвару, улица В. Влад де ла Марина бр. 1, тј. земљиште зграде "Макрин дом".

Земљиште на коме је „Макрин дом“ враћено је дакле, најзад власнику. Који је био следећи корак?

Паралелно са овим спором, након ступања на снагу Закона 247/2005, у предвиђеном року, покренули смо захтев за поништење правоснажности приватизације зграде "Макрин дом" коју је извршила фирма „Термовест“. Тражили смо поништење претходно закључених купопродајних уговора. Имали смо наравно законски основ за покретање овог захтева зато што је Закон 247/2005, донео промене Владине одлуке бр. 94/2000.

Шта то практично значи?

Практично, са правне тачке гледишта, након што је земљиште зграде „Макрин дом“ враћено у државно власништво, посредством овлашћене институције, следи да и зграда буде враћена у власништво државе, зграду коју је насилно и незаконито приватизовала фирма "Термовест" кршењем законских одредаба које су биле важеће на дан приватизације. Говоримо о Одлуци Владе бр. 834/1991. и о Закону бр.15/1990.

Која инстанца може да донесе поменуто одлуку?

У овом случају реч је о Специјалној комисији при Влади Румуније за враћање некретнина које су припадале верским институцијама. Комисија одлучује на основу Владине одлуке бр. 94/2000. и треба да реши наш захтев који је

поднет у року, након финализације спора, јер су земљиште на коме се налази зграда и двориште враћени у државно власништво.

Како је могла једна фирма да постане власник земљишта у центру Темишвара?

Врховни касациони суд је могао да реши проблем насилне приватизације земљишта јер је било очигледно да су прекршени важећи закони када је "Термовест" постао

власник над земљиштем и зградом „Макрин дом“. Сада је неопходно да се реши и проблем насилне приватизације зграде и њено враћање у државно власништво. Потом је потребно извршити враћање читаве некретнине СПП као званичном представнику Задужбине Макре Стојковић, а тиме и српској заједници у Румунији.

Која је сада ситуација и шта треба чинити даље?

Овај спор се је водио под предметом бр. 6019/30/2010. Врховног касационог суда – грађанско одељење, суд који је одложио одлуку од 23.10.2012. за 30.10.2012.

и тог датума је усвојио решење којем поништава све интервенције против Цркве и шаље предмет на коначно разматрање Окружном суду Тимишке жупаније. Тренутно чекамо ново рочиште.

Значи после 18 година парницења, све је враћено на почетак?

Тако некако. Чињеница је да садашњи незаконити власник некретнине, фирма «ИНДУС» и особа која се укључује у спор као треће лице, у корист поменутог предузећа, тј. Мужа Марчелини, на сваки начин покушавају да «паралишу» сваку правну акцију Цркве, наводећи нерелевантне изузетке. Они покушавају да озаконе злоупотребе извршене пре неколико година и одуговлаче спор подношењем противтужбе коју је поднела «ИНДУС», садашњи незаконити власник некретнине, против главне тужбе коју је поднела СПП.

Из свих наведених разлога смо упутили јавни апел, јер више од 20 година, ми из СПП, покрећемо правне поступке за враћање некретнине «Макрин дом» пошто је то од виталног значаја за читаву српску заједницу. Сетимо се да су бројни интелектуалци Срби и Румуни били корисници стипендија Задужбине Макре Стојковић. То је општепозната чињеница у Темишвару. Дакле, апел смо упутили, јер са изузетним поштовањем тражимо да надлежни правосудни органи размотрите случај како би се спречило одуговлачење спора и доношење законске пресуде. Случај „Макрин дом“ је највећа неправда учињена СПЦ у Румунији и овдашњој српској заједници и сви ми заједно је морамо исправити за наша будућа поколења.

СУСРЕТ ДАЧИЋ-ПОНТА

ОТВОРЕНО О ПРИТИСЦИМА И ГУРАЊУ ПРОБЛЕМА ПОД ТЕПИХ

Довољно изненада млади румунски премијер Виктор Понта скокнуо је недавно до Београда да би се састао са својим српским колегом и вршњаком Ивицом Дачићем. Намера – да ставе дијагнозу тренутног стања српско-румунских односа и одреде терапију за њихово даље побољшање.

За Понту био је то веома напорни тренутак када се он у земљи суочавао са великим унутрашњим и спољним политичким изазовима: почетком предизборне кампање за децембарске парламентарне изборе и директном полемиком са неугодним ЕУ-гостима – немачком канцеларком Меркел, бриселским босом Барозом и другим европским „народњацима“, који су били дошли баш у Букурешт да „румунској већини која тлачи

мањину“ и врши „парламентарни државни удар“ још мало посоле памет и још једном отворено подрже свог посусталог миљеника, председника Басескуа.

У тој варничавој политичкој ситуацији Понта одлази у Београд, који га прима оберучке и посебно цени његов гест. „То што је румунски председник владе први премијер који је дошао у посету новоизабраној српској влади потврда је пријатељских и добрих односа две земље“ – закључили су београдски медији (РТС). Такве исте оквирне оцене дали су и сами протагонисти београдског сусрета. После састанка, на заједничкој конференцији за новинаре, Виктор Понта је поручио: „Румунија ће се и убудуће понашати као пријатељ Србије на којег може да рачуна. Пожелео сам да не будемо само суседи и пријатељи, већ и чланице ЕУ“.

Европе“ за суспензију визне либерализације за Србију. Понта је без оклевања одговорио да је Букурешт против тога да се за српске грађане опет уводе ограничавања за кретање по европским просторима.

Политички посматрачи су запазили да су Понта и Дачић дошли на сусрет са отвореним картама и да су били директни. Дачић је отворено указао на чињеницу да је у протекле четири године лично присуствовао разним успешним српско-румунским састанцима, али да се онда догодило да Румунија (почетком 2012.) буде једина држава ЕУ која је довела у питање статус кандидата Србије за пријем у европску заједницу. „То се више не сме догодити и отворена питања не смеју да се гурају под тепих“. Свима је било јасно да се шкакљиво „влашко питање“ неће никако заобићи. Тако се и десило.

Влашко питање није препрека

Из Дачићевих и Понтиних изјава видело се да се они у својим разговорима нису зауставили на општим ставовима. Напротив, засукли су рукаве и прешли на конкретне елементе билатералних односа не заобилазећи поједине оштрице. Тако је Дачић јавно замолио свог сабеседника за „позитиван и констфруктиван став“ када је реч о захтевима који су се у последње време чули у неким деловима „бриселске

Осврћући се на њега и уопште питање румунске националне мањине у Србији, Дачић је нагласио да Београд не жели да се то посматра „као питање где може да се ради под притиском, већ да то треба да буде саставни део политике коју води Србија – а то је политика националне равноправности“.

„То ћемо имати у виду када је реч о Власима и румунској националној мањини“ – казао је Дачић и констатовао да добре односе између Србије и Румуније нису могли да наруше ни санкције, ни бомбардовања, ни независност Косова.

„Нећемо дозволити ни да их наруши „влашко питање“ – поручио је Дачић.

Виктор Понта је с тим у вези подсетио да је он био на челу опозиције када

је Букурешт довео у питање статус кандидата за Србију, да је тада критиковао тај став, а да данас, када је премијер, сматра да не треба везивати питање

румунске националне мањине за питање евроинтеграција.

„Пренео сам став Румуније када је реч о евроинтеграцијама Србије. За Румунију

Србија, која би била чланица ЕУ, представља предност. Румунија у томе треба да буде подршка, а не препрека“.

Наглашавајући да одлично познаје Србију и да је поштује, Понта је изразио уверење да Србија, све што

се тиче поштовања људских и мањинских права, може да реши пријатељским разговором, а не притиском. „За нас је важно да сва права која ужива српска национална мањина у Румунији буду гарантована и румунској националној мањини“.

За дипломатске аналитичаре, који стручно дешифрују спољно-политичке поруке, остало је јасно да Дачић и даље говори о „Власима и румунској

Румунија ће се и убудуће понашати као пријатељ Србије на којег може да рачуна.

Виктор Понта

Србија је дубоко захвална на принципијеном ставу Букурешта да не призна независност Косова.

Ивица Дачић

националној мањини“, а Понта само о „румунској националној мањини у Србији“. Дакле, биће још доста посла док се по том питању не стигне до заједничког именитеља.

Српском премијеру се поново пружила прилика да похвали званични став Румуније према „косовском питању“. Дачић је рекао да је Србија свесна притисака који се врше на Румунију када је реч о Косову и Метохији и додао да је Србија дубоко захвална на принципијеном ставу Букурешта да не призна независност Косова.

Трилатерала – Румунија-Србија-Бугарска

Важна компонента разговора Дачић-Понта тичала се економских односа. За Србију, како је рекао Дачић, Румунија је велики спољно-трговински партнер. Заузима пето место у целиокупном обиму њене трговинске размене (1,7

милијарде долара) што је

добро, али може да буде још боље.

Оба премијера виде у енергетици и саобраћају највише потенцијала за сарадњу. Понта предлаже да се она прошири на „трилатералу“ – Румунија-Србија-Бугарска ради

општег побољшања саобраћајница у целој зони, уз повећање броја граничних прелаза разних врста. Српско-румунски дијалог ће се наставити пошто је постигнут договор да се

једном годишње одржавају састанци двеју влада с циљем даљег учвршћења односа. Према Понтиним речима први такав састанак се може очекивати већ почетком идуће године.

ИНТЕРВЈУ МОМЧИЛО БАЈАГИЋ БАЈАГА

И НА НЕБУ И НА ЗЕМЉИ

Шта вас то везује за Темишвар, јер ви више нисте гост, већ проверени пријатељ овог града?

Много често смо овде свирали и јако ми је драго. Мислим да ми је ово десети или једанаести пут да свирамо у Темишвару. Свирали смо разним поводима, а овде у Парку ружа који је прелеп, ово је већ други пут како одржавамо концерт. Није нас било три-четири године, а Темишвар је сваки пут све лепши. Волим да свирам код вас и за вас, а овај парк је најбоље место за то.

Да ли сте имали прилике да упознате и овдашњу српску заједницу и како бисте је окарактерисали имајући у виду да сте добар познавалац српске дијаспоре?

Овде је српска заједница веома активна, пуно раде, а резултати су веома видљиви. Имамо јако добре односе са Србима у Румунији, имам пуно пријатеља међу њима и увек се неко од њих прикључи некој акцији коју ми радимо. Понекад их контактирам да бих видео да ли је одређена манифестација у реду. Овде су у главном све манифестације у реду. Мислим да је овде јака српска заједница и пар пута смо и за њих наступали овде.

Свирали сте на свим континентима изузев Јужне Америке, да ли постоје разлике између Срба рецимо из Америке и румунских Срба?

Нема разлике у публици. Публика је свака добра која ужива у музици.

Шта је потребно једној песми да постане хит?

Треба да је људи заволе. То је тешко знати унапред. Ја никад не знам која ће песма бити хит, али имао сам среће да многе од њих постану хит.

Шта бисте рекли младим музичарима када би вас питали шта треба да раде, а чега да се клоне у каријери?

Треба да буду вредни и упорни, да раде што више, да вежбају, да праве песме и да се клоне лоших људи и биће им добро.

Која је тајна успешног одржавања три деценије на сцени?

То је љубав према музици. Да не волимо то, радили бисмо нешто друго.

Ово стварно волимо да радимо. Има лакших послова од овог, али ми волимо ово да радимо и онда смо пресретни, хвала Богу.

имамо турнеју обухватамо читав регион и због тога ми је драго.

Да ли сте у каријери одбили некад да свирате?

Нови албум је изашао у јуну и сада га промовишемо. Изашла је и књига песама, тако да нећемо скоро нови, а у последње време снимамо албум

Ако бисте морали да изаберете између текстописца и певача шта бисте изабрали?

Волео бих да будем текстописац и композитор, али волим и да певам. Ово више волим...

Како опстати на сцени када се на интернету све и свашта пиратира?

Продаје плоча више нема, дискографија је мртва, али хвала Богу има пуно свирки, а ми смо бенд који је свирао свуда.

Да ли с тим свиркама успевате да „покријете“ простор бивше Југе?

Међу првима смо почели да свирамо после рата по бившим југословенским републикама. У ствари, нисмо никад ни прекидали, осим баш кад се није могло свирати. Тако да кад

Нисам. Хвала Богу нису ми ни нудили нека ненормална места да свирам. Дакле, нисма никад одбио да свирам.

Који су будући планови Бајаге и инструктора?

на три-четири године, тако да сада имамо нови.

Р.Корња

СРПСКО ЈЕЗИЧКО НАСЛЕЂЕ У БАНАТУ

Лингвисти покушали да одговоре какав нам је српски језик, како га користимо, које су сличности са румунским и које смо све речи заборавили

Недавно је у Темишвару одржан међународни научни скуп под називом „Српско језичко наслеђе на мултикултурном простору Баната“. Симпозијум је окупио велики број стручњака за српски језик и истраживача српског језичког простора. Скуп је одржан поводом педесетпето-годишњице

од оснивања и двадесето-годишњице од поновног увођења и ефективног рада Одсека за српско-руски језик и књижевност и студијског програма српски и хрватски језик и књижевност. На Западном универзитету у Темишвару ово је била сјајна

прилика да лингвисти размене мишљења и упознају своје колеге о свом раду. Тако је Радивоје Младеновић говорио о језичким периферијама у ареалима српске енојезичке територије, док је Миља Радан изложио рад: „Банатски Срби и њихов говор кроз векове“. О мањинским заједницама у светлу етнолингвистике говорио је Иван Књиџар, а Жарко Бошњаковић и Данка Урошевић анализирали су релативизатор „шта“ у српским говорима румунског Баната. Можда тематика звучи превише стручно, али је стварно било интересантно чути и анализу Станислава Станковића о учешћу аутохтоних српских говора у

пресељеничком лингвистичком корпусу из Македоније у Банат крајем Другог светског рата. Снежана Гудурић је говорила о контакту романског и српског језика у Банату, а Гордана Драгин је привукла пажњу аудиторијума причајући о сличностима и разликама говора у српском и румунском

и Родика Урсулеску су заједно обрадиле српске пословице и изреке и њихове румунске еквиваленте. О заборављеним речима говорио је Стева Перинац, а Љиљана Недељков о културолошким истраживањима лексике Срба у Румунији. Софија Милорадовић дала је прилог терминологији обичајног живота

у Банатској Клисурси, док је реферат Миљане Ускату био о терминологији погребних обичаја код Карашевака. О сродственим терминима у српском и румунском делу Баната говорила је Драгана Радовановић, а стране речи у говору банатских „Црногораца“

Банату. Лирски дијалог Васка Попе са традицијом била је тема Славомира Гвозденовића, док је

“Овакви скупови су веома корисни и неопходни јер омогућују стручњацима да размене искуства и прате најновија научна истраживања.”

проф. др Миља Радан

Ирена Цветковић представила језик Димитрија Тирола. Срето Танасић је обрадио исказивање времена у Сеобама Милоша Црњанског, а Марина Бадеску

представио је Жива Милин. Зоран Симић дао је примере семантичких посуђеница у банатско-црно-горском говору. Миодраг Јовановић упоредио је локатив у говорима румунског Баната и говору Црне Горе. Јелица Стојановић изложила је рад „Словенска имена у старим српским поменицима“, док је Стеван Бугарски говорио о Споменику српског језика с наших простора у рукопису из 1734.

После симпозијума, учесници овог међународног скупа су разгледали српске културно-историјске споменике у Темишвару и Араду и посетили манастир Бездин.

Р. К.

пише:

Горан Гога Пантин

Српско културно-уметничко друштво „Свети Никола“ из Дете, основано је јуна 2010. године. Настанком Друштва, може се рећи да је препорођена српска културна

КУД „СВЕТИ НИКОЛА“ ДЕТА КОЛО НАОКОЛО БРЂАНКЕ

своју активност, а она се заснива на очувању традиције, културе и националног идентитета Срба на простору Румуније. Друштво добровољно окупља своје чланове, претежно децу и омладину, оспособљава их за учешће на јавним наступима и манифестацијама. КУД „Свети Никола“ својом културно-образовном делатношћу доприноси чувању, неговању и афирмацији

што су Фестивал српског фолклора – Маратон, Жупанијски фестивал такмичарског карактера „Lada cu zestre“- на којем су млади из Дете стигли до завршне фазе такмичења. Чланови КУД „Свети Никола“ су играли и на дечијем сабору српског фолклора и обичаја „Венац“ у Темишвару, на Данима града Дета, као и на разним манифестацијама у другим местима Баната.

Поред играчког умећа чланови Друштва су и добри чувари вере и традиције, као хорска група учествују у програмима Божићних и Ускршњих празника, а главни су учесници на свим великим верским догађајима Српске православне цркве из Дете и околине.

Организатори су важних догађаја Срба у граду на обалама Брђанке као што су коринђање српским породицама, организовање српске Нове године, Светосавска прослава, Српске фолклорне вечери, Резање

славског колача поводом крсне славе Свети Никола. Председник и уметнички руководилац Друштва, Дијана Татарушану, представљајући културно-уметничко друштво из Дете каже: „Све своје

жеље и могућности смо усмерили на развој културе и очување наше културне баштине, очување српског духа и презентацију српских обичаја. Трудиле смо се и наставићемо и даље да чувамо обичаје који полако падају у заборав, јер више нема ко да их изводи. Верујем да су радост, вера, дарежљивост и жеља за очувањем српског идентитета карактеристике нашег друштва.“

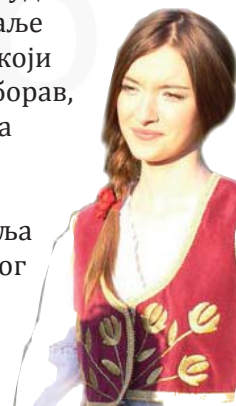

активност Дете и околине где живе Срби. Од укупно десет чланова, колико их је било на почетку, данас друштво броји 35, распоређених у две групе и

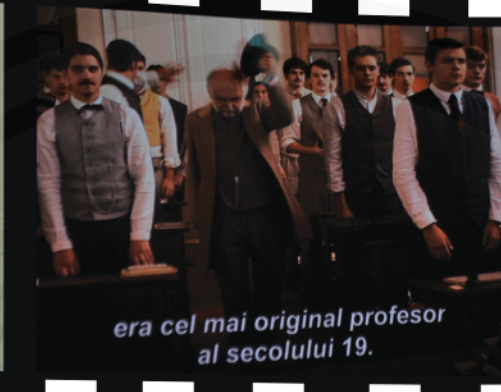
који су у кратком временском периоду успели да достигну обимну активност. Културно-уметничко друштво „Свети Никола“ својим напорним радом и ентузијазмом дефинисало је

културног наслеђа српског

ШЕШИР ПРОФЕСОРА ВУЈИЋА СТИГАО И У ТЕМИШВАР

Темишвар је постао један од важних центара српске културе из расејања, а Дани српске културе које организује Савез Срба у Румунији једна од најзначајнијих акција за промовисање српских уметничких остварења. Тако је било и ове године на отварању VII издања. Ако смо прошле године уживали у филму "Монтевидео, Бог те видео" и доживели да на нам се поклони Драган Бјелогрић и његова сјајна млада глумачка екипа, ове године су нам се представили Здравко Шотра, Александар Берчек и читава плејада младих српских глумаца са најновијим српским филмским остварењем Кошутњак филма. У препуној сали Банатске филхармоније је тако приказан премијерно играни филм „Шешир професора Косте Вујића“ у режији Здравка Шотре, остварење које је наишло и на одличну критику не само српских гласила, него и читаве румунске штампе.

Братислав Петковић, министар српске културе је у Темишвар дошао са својом најјачом екипом, са државним секретаром Драганом

Коларевићем и са шефом свог кабинета Мирославом Јанковићем. На отварању манифестације, министар Петковић потврдио је да Темишвар важи за једног од највећих српских културних центара у читавој дијаспори. Први човек Тимишке жупаније, Еуђен Догарију, назначио је истом приликом да овакве манифестације само потврђују чињеницу да се у Темишвару негује мултикултуралност и да су Срби у Румунији једна од најактивнијих етничких заједница.

Скидамо шешир

Славомир Гвозденовић, кандидат Савеза Срба за посланика у парламенту Румуније на изборима који ће бити одржани 9. децембра, рекао је да су Срби заслужили епитет најактивније заједнице у српском расејању, јер делима и акцијама већ више од две деценије чувају свој национални идентитет, културу и обичаје, доприносећи истовремено

суживоту са Румунима и осталим националним мањинама. Премијери филма су присуствовали и други представници локалних власти: Василе Маријан, председник Тимишког жупанијског савета и заменик префекта Љиљана Онец. Наравно да је у име Конзулата Србије у Темишвару, у својству коорганизатора манифестације, био присутан генерални конзул Србије у граду на Бегеју, његова екселенција Лазар Манојловић.

О приказаном филму сувишно је трошити речи, треба га одгледати не само зато што је Александар Берчек маестрално одиграо Косту Вујића, већ и зато што се ради о још једном врхунском остварењу Здравка Шотре. Познати српски режисер, који се је веома добро осећао у Темишвару, рекао је да су га Срби одушевили и да је "Шешир" имао фантастичан одјек овде, а то му је посебно драго.

Шта рећи, сем скидамо шешир пред оваквим филмом и уметницима.

Дани српске културе трајаће све до почетка децембра и садрже још много интересантних догађаја.

Р.Корња

ДАНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ ZILELE CULTURII SÂRBE

ТЕМИШВАР - TIMIȘOARA

6.11.2012 – 6.12.2012

НЕДЕЉА СРПског ФИЛМА SĂPTĂMÂNA FILMULUI SÂRBESC

Уторак, 6. новембар 2012, 19.00 часова
Дворана Банатске филхармоније (Сала Капитол)

Marti, 6 noiembrie, 2012, ora 19.00
Sala Filarmonicii Banatului (Sala Capitol)

КЊИЖЕВНО-ЛИКОВНА ГАЛЕРИЈА GALERIE LITERAR-ARTISTICĂ

Петак, 16. новембар 2012.
Изложбени простор Бастион - Терезија, Галерија Мансарда

Vineri, 16 noiembrie 2012
Complexul Expozițional Bastion - Theresia, Galeria Mansarda

НЕДЕЉА СРПСКЕ ТРАДИЦИЈЕ SĂPTĂMÂNA TRADIȚIILOR SÂRBEȘTI

Понедељак, 19. новембар 2012, 19.00 часова
Дворана Банатске филхармоније (Сала Капитол)

Luni, 19 noiembrie 2012, ora 19.00
Sala Filarmonicii Banatului (Sala Capitol)

Четвртак, 22. новембар 2012, 19.00 часова
Позориште "Мерлин"

Joi, 22 noiembrie 2012, ora 19.00
Teatrul "Merlin"

Субота, 24. новембар 2012, 18.30 часова
Дворана Дома студената

Sâmbătă, 24 noiembrie 2012, ora 18.30
Casa Studenților

ВЕЧЕ ДУХОВНЕ МУЗИКЕ SEARA MUZICII SACRE

Субота, 1. децембар 2012, 19.00 часова
Свечана дворана Епархије српске темишварске

Sâmbătă, 1 decembrie, 2012, ora 19.00
Sala Festivă a Eparhiei Ortodoxe Sârbe

ПОЗОРИШНО ВЕЧЕ SEARĂ DE TEATRU

Четвртак, 6. децембар 2012, 19.00 часова
Дворана темишварског позоришта

Joi, 6 decembrie, 2012, ora 19.00
Teatrul Național Timișoara

Шешир професора Косте Вујића Pălăria profesorului Costa Vuici

Продуцент: Зоран Јанковић, Режијер: Здравко Шотра, Сценаристи: Милован Витезовић и Здравко Шотра
Глумци: Александар Берчек, Милош Биковић, Александар Радојчић, Матеја Поповић, Бранимир Брстина, Војин Петковић, Иван Босилчић, Драган Јовановић, Зоран Џејановић

Producător: Zoran Jancović, Regia: Zdravko Šotra, Scenariu: Milovan Vitezović, Zdravko Šotra
Actori: Alexandar Bercek, Miloš Bicović, Aleksandar Radojčić, Mateja Popović, Branimir Brstina

Минисајам српске књиге Salonul de carte sârbească

„Матица српска“ Нови Сад, „Просвета“ Београд, „Прометеј“ Нови Сад, „Српска реч“ Београд, „Школа плус“ Београд, „Филип Вишињић“ Београд, „Невен“ Београд, УКС, „Ризница“ Лужнице, Београдска књига, „Издан“ Будимпешта, Издавачка кућа ССР Темишвар

Изложба уметничке фотографије Expoziție de fotografie artistică

„Сведоци трајања - српски манастири и цркве у румунском Банату“, Центар „ЦЕКОМ“ Зрењанин; аутори: Милорад Савић, публициста, Дарко Дозет, фотограф „Маторији дајинири - манастири и бисерне сарбешти дин Банат романеск“, Центру „СЕККОМ“ Зренанин, аутори: Милорад Савић, публицист, Дарко Дозет, фотограф

Румунско-српско књижевно вече Seara literară româno-sârbă

Учествују писци из Србије и Румуније и глумци Српског позоришног студија Темишвар
Participă scriitorii din Serbia și România și actorii Studioului Sârbesc de Teatru Timișoara

“Тамбураши банатске равнице” “Tamburașii Banatului”

Концерт и промоција ЦД-а поводом 80. година тамбурашке активности у Великом Семиклугу
Учествују: “Батини бећари” из В. Семиклуга; специјални гости: тамбураши “Лале са Мориша” из Чанада и солисти Јасмина Фењац и Душко Белин

Concertul și lansarea CD-ului cu ocazia aniversării a 80 de ani de activitate a tamburașilor de la Sănnicolau Mare
Participă: “Batini beciarii” din Sănnicolau Mare; invitați speciali: tamburași “Lale sa Morişa” din Cenad și soliștii Iasmina Feniac și Dușco Belin

Балкански шпијун Spionul Balcanic

СРПСКЕ ПОЗОРИШНЕ СТУДИО ТЕМИШВАР

Режија: Ђока Стојанов, Марко Аџић; Сценографија: Кристина Нађ, Марко Брашован
Глумци: Ђока Стојанов, Весна Степанов, Биљана Мишковић, Марко Аџић, Марко Брашован

STUDIOUL SÂRBESC DE TEATRU TIMIȘOARA

Regia: Gioca Stoianov, Marco Agici; Scenografia: Cristina Nagy, Marco Brașovan
Distribuția: Gioca Stoianov, Vesna Stepanov, Biliana Mișcovic, Marco Agici, Marco Brașovan

Славски концерт Regal folcloric

Учествују: АКУД “Младост” Темишвар, КУД “Круна” Српски Смертон, ГКУД “Лазе Нанчић” Вршац, КУД “Свилен конац” Крагујевац

Participă: AKUD “Mladost” Timișoara, KUD “Kruna” Sânmartinul Sârbesc, GKUD “Laza Nancici” Vrșet, KUD “Svilen conac” Cragujevac

Концерт духовне музике Concert de muzică sacră

Мешовити хор Српске саборне цркве Темишвара Града, Хор “Вила” Приједор, октет “Серафим” Зрењанин

Corul mixt al Catedralei Ortodoxe Sârbe, Corul “Vila” Priedor, octetul “Serafim” Zrenianin

“Трансилванија” “Transilvania”

БЕОГРАДСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ

Сценарио: Драган Николић; Режија: Милан Караџић; Сценограф: Герослав Зарић
Лица: Наташа Нинковић, Војин Петковић, Весна Чинђић, Вук Костић, Милица Зарић, Марко Живећ, Мики Дамјановић, Никола Ракочевић

TEATRUL DRAMATIC DIN BELGRAD

Autor: Dragan Nicolici; Regia: Milan Caragici; Scenografia: Gheroslav Zarici
Distribuția: Natașa Nincović, Voim Cetcović, Vesna Cipici, Vuc Costici, Mișța Zarici, Marco Jivici, Nicola Racocivici

Proiect cultural finanțat de: Ministerul Culturii și Patrimoniului Național

ORGANIZATORI:

Uniunea Sărbilor din România

Consulatul General al Republicii Serbia la Timișoara

PARTENERI:

Republika Srbija
Ministerstvo kulture i informisanja

Departamentul pentru Relatii Interetnice

Consiliul Județean Timiș

Beogradsko
dramsko pozorište

Timișoara

PARTENERI MEDIA:

HAJDUK

HAJDUK

пише:

Душан Ковачев

На жалост, Срби свог народног генија тешко препознају или лако забораве. Звезда јединог истинског генија балканске спољне политике, Милована Миловановића Балачка, кратко је сјала. Допринос борби против заборава Балачковог дела, чија је „блистава круна“ и „животно дело“ Балкански савез, ове године је приложио Радован Калабић.

Стручни трговац са реалном визијом

Личност Милована Миловановића Балачка нашла се у ретровизору Радована Калабића јануара 2011. године, када је на порталу Фонда Слободан Јовановић објавио историографски приказ животног дела највећег балканског дипломате модерног доба. *Verba volant scripta manent*. Приказ је добио штампани облик век након смрти творца Балканског савеза „који је његово највеће практично дело и блистава круна његовог дипломатског рада“.

Син српског министра правде и стипендиста српске владе је убрзо по завршетку студија на Сорбони постао професор на катедри „државног права“, како се тада називало Уставно право. Формална примена начела сразмерног представљања у младој српској демократији, његово је дело. Компетентни стручњак у области међународног трговинског права, политички реалиста и прагматичар,

био је уобичајени пример успешног човека свог времена. Ово ваља имати на уму данас кад злочници лажу како је духом оног времена у Србији владала смеса националних занесењака, романтичних мистика, освајачких занесењака и митомана ван реалности.

Трајни печат Балачковог аналитичког политичког реализма и прагматизма опстао је током читавог XX века у виду пресудног дипломатског значаја Србије на Балкану. „Српској спољној политици,

сматрао је он, треба одредити оквири, уз претходну анализу руске и аустријске политике на Балкану. Миловановић није гајио предрасуде о пријатељству у спољној политици великих сила“. Миловановић је био први модерни политичар с „визијом“ циљева, али су циљеви те визије били одмерени, заиста прилагођени стварности, а рад на њиховом остварењу поверен искусним, способним и исправним људима. „Миловановићева девиза је била да политичар мале земље не сме ићи пред догађајима, него треба да их користи.“ О

Миловановићевој одмерености је можда најбољу оцену дао Слободан Јовановић, и Калабић нас на њу посебно подсећа: „Српске интересе имао је стално на уму, али није их сувише наглашавао, него их је везивао за неке више и општије интересе.“

Калабић није пропустио да ослика чињенице из Балачковог приватног живота, на основу којих се види како је он унапредио повољне личне прилике. Прагматични српски дипломата је оженио праунуку капетана Мише, унуку богатог румунског банкара.

Круна Балачковог рада

Српско одустајање од Босне и Херцеговине Балачко је претворио у привремено стање, оживљавајући у Босни захтев Срба за националном аутономијом, којег је хабсбуршка дипломатија узалуд уклонила с дневног реда у Угарској. Свестан да је искусни дипломата знао колико је Српској значајан кратки политички предах, Калабић подсећа на Балачкове речи: „Ми морамо чувати снагу за прави, велики сукоб“. Аутор подсећа да тек Балачко „српско питање ставља на дневни ред европске политике“, што практично значи да тек у његово време Србија ступа у политичке односе као субјект међународне политике. Пропаганду против Србије Петра I Карађорђевића коју је из Британије ширио Чедомиљ Мијатовић, Балачко је неутралисао, па обновио и унапредио односе с Британијом. Балачко је био најкомпетентнија личност за маневре у тешким условима међународне трговине, и Србија је његовим заслугама изашла као победница из

наметнутог Царинског рата с Аустроугарском.

Нове европске дипломатске стандарде успостављене поводом хабсбуршке анексије Босне и Херцеговине, Балачко је употребио на српску корист, то јест спровео је у корист Србије политику територијалне компензације на Балкану. Бугарској је Балачков напор обезбедио преко потребна финансијска средства од Руса. Тиме је решио претходна питања, која су поништила све ефекте тајне хабсбуршке дипломатије Чедомиља Мијатовића, ослободивши Србију од вазалства Аустрије, а Бугарску растеретио од финансијског туторства Запада.

Суптилно је ставио под контролу организацију „Уједињење или смрт“, оперативно је усмеривши на посао ослобођења Балкана у интересу стварања Балканског савеза, стварног врхунца модерне српске дипломатије. Калабић нас упознаје са Балачковим осећајем за геополитику, јер наводи његово познавање значаја овчеполске области за коју се изборио упркос нерасположењу у српској влади за то. Држање Овчег поља је Србији омогућило доминантан положај у Балканском савезу, а значај се видео одмах по Балачковој смрти. Одлучна Балачкова политичка акција у овчеполској ствари, на самом крају његовог дипломатског рада, је показала домаћим политичарима ко је заиста био баја српске политике. А нама остаје да се питамо: да ли би Балкански савез опстао и уједињење Јужних Словена извршено трајно, потпуно, на обострану корист Срба и Бугара, да је Балачко поживео још само пар година?

Шта Срби могу корисно да науче из Калабићеве ретроспективе

Чини се да Калабић у

ретроспективи не анализира, већ износи чињенице. Изгледа да Калабић слика, не закључује. Радије износи мериторни закључак старих часних судија српске историје. Хармонија његове нарације делује толико природно да се чини како нема сугестија. Уверивши читаоца, завршава драмским обртом очекиваног победоносног тока. Али, у стварном Балачковом животу јесте дошло до драмског обрта истовремено с политичким тријумфом. Калабић је тако своју филигранску нарацију о Балачковом дипломатском животу увијену око приватне стабилности јунака завршио гранулацијом о трагедији његовог приватног живота, који је ненадано окончан уз активну легитимацију стране дипломатије. Прерано, закључиће читалац Калабићеве ретроспективе. Прекасно, схватили су непријатељи интереса модерног демократског и грађанског друштва којег је Балачко перфектно заступао, а на које је ћесар убрзо послао катане да отму пуру од Србаља. Булбул-ацамије садашње српске дипломатије би се могле сетити како је доба тајне дипломатије на Балкану отишло са Чедомиљем Мијатовићем, иако је он надживео Балачка две пуне деценије. Уосталом, заклела се земља рају да се њене тајне знају, а народна истина је поново постала јасна.

Можда је најважнији пример за будућу српску дипломатију Балачково заступање демократског грађанског друштва с пажњом доброг трговца. Дакле, рад у интересу властитога народа у складу с интересом страних сила, а не за интерес стране силе а против свог народа.

Балачко је био тај који је препознао главног дипломатског непријатеља и учинио уверљиво видљивим непријатељеве

агресивне амбиције према свима. Умео је да препозна новоуста-новљене принципе у дипло-матски неповољним процесима и преусмери њихово дејство на подручја где нам могу донети корист, и да заштити државу од статуса економског протектората, на шта је од почетка упозоравао.

Калабићев рад показује на Балачковом примеру како се даје цевап кавзи коју европске силе замећу међу балканским народима. Важно је и поучно штиво будућим српским дипло-матама у сусрету са

савременом Европом, у чијој политици је умрла принципијелност, у добу када Европа није свесна опасности од оријенталних послова у које се до гуше уплела.

Отуд Калабић није пропустио да подсети на Балачкове речи: „Само народи који хоће да се бране наћи ће у коначном часу сукоба браниоце своје ствари.“

ГЕЦЕ У ЗЕМЉИ

БРАЗИЛ

пише:
Милан Ивковић

У Бразилу живи око две хиљаде Срба и за стандарде ове огромне земље они су мала и периферна заједница, али су веома цењени као велики интелектуалци и мајстори. Немају редовно састајалиште, нити своју цркву, па користе руске храмове.

У двестамилионској популацији неколико хиљада Срба, па и десетина хиљада расутих на огромном простору, ситни су малтене као прашина. Ипак, и као такви, део су опште приче о Бразилу и бразилској емиграцији. Бразил је последњих година пружио уточиште једном броју српских исељеника. Већина млађих људи постали су инжењери, професори, бизнисмени, уметници, адвокати и новинари. Није лако, али јесте лепо бити Србин у Бразилу тврде они који тамо живе. Није лако јер их је Србија заборавила, а њени изасланици их ретко посећују.

Фудбалери и бизнисмени

Лепо је јер Бразил негује пријатељске односе са Србијом, али и зато што су Срби овде цењени као велики интелектуалци и мајстори. Међу најпознатијима су свакако фудбалер Дејан Петковић,

Душица Дуда Јанковић, професор Александар Јовановић. Петковићу је председник Бразила доделио орден Рио Бранко због доприноса бразилском фудбалу и пруженој

звезде пошто влада у женском професионалном боксу. Срби су успешни и у другим доменима, као што је редитељ Зоран Ђорђевић или златари Петар Касум и Синиша Војводић. На

листи српских бизнисмена у Бразилу су и власници фабрике лифтова, текстила, кошуља и хеланки, синтетике, кожне галантерије. Бразил је у протеклих 20 година постао економски гигант и сада је званично шеста економија света. Да је овој држави преодређен успех осетили су и први Срби који су се упутили ка земљи самбе и кафе крајем XIX

подршци Рио де Жанеиру у добијању организације летњих олимпијских игара 2016. године. Александар Мандић је бразилски Бил Гејтс јер је међу првима 1997. године увео интернет у Бразил и остварио промет од 14 милиона долара. Душица Дуда Јанковић већ годинама ужива статус велике

века. Друга група Срба стигла је у Бразил 1922. године. Већина њих били су грађевински радници који су се запослили у држави Сао Пауло. Највише их је било из Далмације и Војводине. По процени Небојше Травице, 1932. године у Бразилу је било 4.000 наших људи. У Сао Паулу постојали су Југословенски народни дом и Клуб југословенских жена,

САМБЕ И КАФЕ

Савезна Република
Бразил
República Federativa
do Brasil

Бразил је највећа и најмногољуднија држава Јужне Америке. По величини и по броју становника је пета држава на свету. У Бразилу је 2011. живео 191 милион људи. Име је добио по локалном дрвету бразил (Caesalpinia echinata), које је распрострањено у бразилским шумама, а које су рани колонисти користили за бојење.

крилатица: Ред и напредак
(Ordem e Progresso)

Главни град: Бразилија
Службени језик: португалски

Председник државе:
Дилма Русев

Независност: 7. септембар
1822. (од Португала)

Површина: 8.514.877 km²

Становништво: 190.732.694
(2011.год.)

Густина: 22 становника/km²

Валута: бразилски реал
(100 центи)

Временска зона:

UTC -2 до -5

Интернет домен .br

Позивни број +359

као и Југословенско потпорно друштво. Прва помоћ НОБ-у упућена је 1945, иако је Бразил био диктаторска земља. А први Српски клуб „Свети Сава“ основан је 1949. а водио га је председник Стево Максимовић.

Нови Српско-бразилски клуб у Сао Паулу водила је госпођа Ержика Риго, родом из Војводине, са синовима Зораном и Гораном Лубурић.

**Без цркве, али с вером
у Бога**

Већина Срба живи данас

користе руске цркве. Имају две православне парохије, једна је посвећена Светој Тројици и налази се на североистоку Бразила, у Алдеји (држава Пернамбуко). Друга, посвећена Успењу Богородице, налази се у центру Ресифеа. Имају и две православне мисије: у Белу Жардиму и у Каруару. Бразил је, каже се, емигрантска земља, мада не на начин као што су то САД или Канада. У последњих неколико деценија капија за улазак странаца била је спуштена ригидним законима. Сада, императив развоја и мањак висококвалификованих радника “пишу амандмане” и поново

у Сао Паулу, док их у осталим местима има мало. То је мала колонија исељеника расутих у овом огромном граду. Тренутно немају ниједно место где би се редовно састајали, јер су стари досељеници продали просторије бившег Српског клуба. Немају свој српски православни храм и

спуштају баријере. Европљанима и Американцима Бразил више није крај света ни „задње двориште“, него све пожељније одредиште за професионалну каријеру и живот, каже новинар Предраг Драгосавац. Он додаје да је интересно што Србија ни у једној амбасади на читавом јужноамеричком континенту нема машину за издавање нових

пасоша. Уобичајан је случај да Срби, који су у међувремену добили бразилске пасоше, а нови српски не могу да добију „из техничких разлога“, плаћају српске визе као и сви остали странци. То је разлог недавног протеста највеће српске организације у Јужној Америци “Сербиос Унидос”, у чијем саопштењу стоји: “Отаџбина

се према нама понаша као да не постојимо. Евиденција о исељеницима не постоји, издавање најбаналнијих потврда и докумената представља проблем невиђених размера. Наплаћују нам се визе, наше знање и искуство се багателише. Док Хрватска

потомцима својих исељеника издаје пасоше по експрес-поступку и без формалности, држава Србија, преко својих “дипломатских представника”, ту процедуру компликује толико да многи исељеници увређени и згађени одустају од српског пасоша». Уз све то, иако се шири у огромној згради на пространом плацу у главном граду Бразилији, који је наслеђен из Титових времена, Амбасада Србије у Бразилу нема чак ни свој интернет сајт. У данашње доба, то је као да се нема лична карта, основни доказ о идентитету. Зар онда може да чуди што већина Бразилаца нема појма да нешто што се зове Србија уопште постоји.

Живот као филм

Момчило Николић је стигао у Бразил у једној готово „филмској“ причи. Баш на

Кобакабани, упознао је Бразилку из лекарске породице, са којом ће се венчати четири месеца касније. Сад имају двоје деце, ћерку од 13 и четворогодишњег сина. Ћерка прича српски, што је јако редак случај за децу из мешовитих бракова тог типа. Мома је у међувремену радио свашта - предавао у школи језика, преводио, био шеф

зарадити и пристојно живети. Служавка у кући зашта јој не треба никаква школа нити квалификација, има минималну нето плату од око 270 евра плус 13. плату и плаћени одмор. У богатијим деловима Бразила могу да зараде и око 500 евра месечно. Тај параметар служи за размишљање зашто у мојој Србији гро њих са факултетима

раде за исту плату као и моја служавка. Иако ми сметају високе цене школовања моје деце, опседнутост криминалом, Бразил ми скроз одговара због климе, због односа људи према животу и због посла, додаје Момчило. Конкретно је у Бразилу, каже, највећи проблем

рецепције у највећем хотелу у Бразилији, успео па пропао у бизнису са производњом и продајом купаћих костима. Већ неколико последњих година је у бизнису са производима од буриција, прерађеног палминог листа и снабдева многе радње по Бразилу и повремено шаље робу на Карибе и Сингапур. Прво је почело као хоби и као бављење споредном, мање профитабилном активношћу да би то данас била његова главна делатност.

И рај, и пакао

Бразил, како тврди Николић, може бити рај али и пакао. Има изражени потрошачки менталитет и најважније је да се човек не уплаши социјалних разлика. Ако имате тражену професију на тржишту може се

стицање радне дозволе. Ту се људи довијају на разне начине и размишљају о фиктивним женидбама. Бразилцима је некако необично да неко из Европе жели да живи овде и да притом ради за Бразилца за неку обичну плату. Овде ако ниси врло, али заиста врло јак и способнији од већине немаш шта да тражиш. Лично нисам размишљао о проблемима већ о решењима и данас се осећам као код своје куће - објашњава Мома и додаје - никад се нисам осетио дискриминисаним зато што сам Србин, као у Грчкој на пример, и то прихватање као неког свог ме чини срећним и поносним што сам држављанин Бразила. Не могу да замислим да живим на другом месту, ма како волео моју Србију која ме нажалост после пар недеља смори неком негативном енергијом.

Двојно држављанство - како и зашто?

Ако према нашим дедовима и очевима Београд више не може исправити неправду, ваљда ће неко у Србији наћи начина да бар према нама и нашој деци, док нас још буде било, исправи ту историјску грешку и омогући добијање српског држављанства.

Годинама смо сањали о држављанству бивше Југославије. Данас, поменута земља више не постоји. Међу нама било је и оних који су се понадали да ће једног дана добити бар пасош СРЈ или СЦГ. Није се ни то остварило, пропадоше и те државе. Пролазиле су тако године и деценије, а нас је било све мање.

Иправка историјске грешке

Србија је изгледа сада најзад у могућности да исправи ту дугогодишњу неправду према нама, Србима пречанима које су светски моћници, цртачи мапа, оставили „са оне стране“ и који смо вековима били толико близу, а ипак толико далеко од ње. Ако према нашим дедовима и очевима Београд више не може исправити неправду, ваљда ће неко у Србији наћи начина да бар према нама и нашој деци, док нас још буде било, исправи ту историјску грешку и омогући добијање српског држављанства. За нас Србе,

грађане Румуније и Европске уније, данас питање двојног држављанства је више ствар сентимената него привилегија. Чињеница је да се са румунским

пасошем данас путује много лакше него са српским. Подсетимо да око четрдесетак земаља имају безвизни резим са Румунијом, док је за српске

држављане потребна виза. Само две државе, Руска Федерација и Белорусија, траже визе за Румуне, а Србима допуштају улаз без претходног печата.

Услови и изводи

Нови закон о држављанству Србије је већ одавно у Скупштини и

уколико српско законодавно тело прихвати предложени закон, припадници српског народа који не живе у Србији, моћи ће да добију српско држављанство, а да се не одрекну страног. Први корак у том смислу недавно је урађен, јер је српска влада прихватила неке амандмане и проследила предлог закона на скупштинско разматрање. По том предлогу, да бисте били уписани у књигу држављана Србије, мораћете да испуните три услова. Први је да имате 18 година, затим да вам није законом одузета пословна способност и трећи услов је да поднесете писмену изјаву да

потребна документа за добијање српског држављанства

- захтев
- изјава
- копија румунске личне карте
- извод из матичне књиге рођених (званичан превод)
- извод из матичне књиге венчаних (званичан превод)
- извод из матичне књиге рођених родитеља (званичан превод)
- извод из матичне књиге венчаних родитеља (званичан превод)
- изводи из СПЦ
- доказ да је неко од предака рођен на територији Србије

Републику Србију сматрате за своју државу. Од докумената за добијање држављанства Србије потребни су: лични захтев, затим изјава, потом копија румунске личне карте, преведени изводи из матичне књиге рођених

добијање српског пасоша. Ради се о доказу да нам је неко од предака рођен на територији Републике Србије.

Доситеј и Текелија без права

Влада Србије мора да узме у обзир специфичну ситуацију Срба из Румуније јер мало ко од нас, има доказе о пореклу или сродству са прецима из Србије, а опет и ми смо Срби, можда вернији и вреднији

поједноставити, убрзати и скратити процедуру за добијање држављанства Србије јер она предуго траје. "Наш закон јесте либералан, али га је потребно још поједноставити, олакшати процедуру и скратити рокове, нарочито када је реч о српској мањини у Румунији", сматра господин Манојловић.

Да ли ће се наћи неко у Скупштини Србије током разматрања новог закона о држављанству који да се и нас сети, остаје да се види. Нама не

преостаје ништа друго него и даље да чекамо и сањамо о Београду и Србији као што су то радиле генерације наших предака.

Рајко Корња

Неопходно је поједноставити, убрзати и скратити процедуру за добијање држављанства Србије, јер она предуго траје.

*Лазар Манојловић
генерални конзул
Србије у Темишвару*

Румунија без визе Србија са визом	Србија без визе Румунија са визом
АНТИГВА И БАРЕБУДА	
БАХАМИ	
БАРБАДОС	
БЕЛИЗЕ	
	БЕЛОРУСИЈА
БРАЗИЛ	
БРУНЕИ ДАРУСАЛАМ	
ДОМИНИКА	
ДОМИНИКАНСКА РЕПУБЛИКА	
(ЕЛ)САЛВАДОР	
ФИЛИПИНИ	
ГРУЗИЈА	
ГВАТЕМАЛА	
ХАИТИ	
ХОНДУРАС	
ИРСКА	
КИРИБАТИ	
КОЛУМБИЈА	
МАЛЕЗИЈА	
САР МАКАО (Кина)	
МАРОКО	
МАУРИЦИЈУС	
МЕКСИКО	
МИКРОНЕЗИЈА	
МОЛДАВИЈА	
НИКАРАГВА	
НОВИ ЗЕЛАНД	
ПАЛЕСТИНА	
ПАРАГВАЈ	
	РУСКА ФЕДЕРАЦИЈА
СЕНТ ВИНСЕНТ	
СОЛОМОНСКА ОСТ.	
СЕНТ КИТ И НЕВИС	
САНТА ЛУСИЈА	
ТАНЗАНИЈА	
ТОГО	
ТРИНИДАД И ТОБАГО	
ВАНУАТУ	
ВЕЛИКА БРИТАНИЈА И СЕВЕРНА ИРСКА	
ВЕНЕЦУЕЛА	
ЗАМБИЈА	

за вас и ваше родитеље као и преводи извода из матичне књиге венчаних, извод из Српске православне цркве. Сви ови документи су наравно оправдани и њих је лако припремити. Као припадници српске националне мањине изузети смо од плаћања конзуларних такси. Последњи документ је међутим, онај који нам практично онемогућава

него многи њени данашњи држављани. У Београду ће се наћи ваљда неко довољно паметан који ће увидети да по садашњим законима, да су којим случајем данас живи, Доситеј Обрадовић и Сава Текелија не би могли добити српско држављанство, што није, мора се признати, у реду.

Лазар Манојловић, генерални конзул Србије у Темишвару каже да је скренуо пажњу на проблем двојног држављанства за Србе из Румуније и сматра да је неопходно

ГУЧА, БРЕ!

ШТО ЈУЖНИЈЕ, ТО ВЕСЕЛИЈЕ!

Драгачевски Сабор трубача у Гучи је у свету јединствено такмичење народних трубачких оркестара и једна од најзначајнијих манифестација свеукупног народног стваралаштва и културног аматеризма у Србији. Истовремено,

највећи је фестивал трубе у свету, а трећи међу етнофестивалима, после Карневала у Рио де Жанеиру и Октобарфеста у Минхену.

Варошица Гуча, под планином Јелицом, већ пола века је престоница трубе, једина у свету на којој трубачи свирају по слуху, из срца и душе. То је звук који се памти, а чак ни прослављени Мајлс Дејвис, није знао да труба може да се свира и на такав начин. Одржава се сваке године, у првој половини августа и у оквиру њега трубачи из целе Србије надмећу се за звања најбољих оркестара

и солиста у три категорије: пионирској, омладинској и сениорској.

Добро дошли - добрама дошли!

Овај препознатљиви саборашки поздрав чућете много пута кад стигнете у Гучу. Више од пола века поздрављају се тако трубачи, такмичари, гости и сви који у Гучу дођу по свој део доброг расположења. Зато дани у којима малена Гуча постане велика престоница музике и угости више од пола милиона гостију, свима остају у сећању. Јер то је место на ком су наздрављали са пријатељима за срећу и бољи живот, место на ком су сви били сложни и једнаки, на ком су заборавили на проблеме и препустили се животу. Место на ком су дочекани са топлином и из ког одлазе са широким осмехом, пуни енергије и успомена.

Зато, добро дошли у Гучу, из ког год краја света да долазите.

Добродошли сте међу хиљаде труба и стотине хиљада њених поклоника, у концертну дворану под брдима и небом у којој музика не престаје данима. Добродошли сте међу своје! На Покров Пресвете Богородице, у порти гучке цркве Светог архангела Михаила и Гаврила, 14. октобра 1961. године, одржан је Драгачевски Сабор, који је све до 1971. носио назив Драгачевски Сабор сеоских трубача Србије. Догодило се те суботе нешто што ће се претворити у културно чудо. На првом Сабору оркестри су свирали две задате песме, а остале су биле по слободном избору. Задате су биле мелодије "Бледи месец загрлио звезду Даницу" и "Са Овчара и Каблара", која је касније постала химна Драгачевског сабора и свечано се свира на почетку такмичења.

Такмичила су се тада само четири оркестра, а победник првог Сабора био је Десимир Перишић из Горачића, док је награду за најбољи оркестар однео Томо Јовановић из Дљина.

Саборска химна и мајстори трубе

Са Овчара и Каблара чобаница проговара:
“Српски кнеже, прими наске,
у редове србијанске.” Ова песма
чула се, први пут, у време Српско-
турског рата (1876-1878).
Певали су је добровољци који
су долазили у Србију да се боре
за њено ослобођење. И док јој
је мелодија остајала увек иста,
речи су јој се мењале. Стихови
су јој се прилагођавали времену
и догађајима. Тако је увек била
актуелна. У време Првог светског
рата српски војници су певали: “Са
Овчара и Каблара сузбих Швабу и
Маџара.” У Другом светском рату
чобаница је поручивала четницима:
“Нема борбе, нема рата, без
Раковић команданта.” Партизани
су је прилагодили имену свога
команданта: “Друже Тито, прими
наске, у редове партизанске.”
Данас се, у првој верзији, свира и
пева као химна Сабора трубача у
Гучи.

Звање мајстора трубе добија
трубач (флигхорниста) или вођа
оркестра (капелник) који је три
пута биран: за најбољег трубача по
оцени стручног жирија или за трубу
публике по оцени жирија публике
или је његов оркестар проглашен
за најбољи на Сабору или је
добио награду за најизворније
музичирање. Звање мајстора добија
и члан оркестра – тенориста,
басиста, бубњар који је три пута
проглашен за најбољег на Сабору по
оцени стручног жирија.

За надахнуто умеће свирања
на такмичењу дувачких оркестара
Србије овим мајсторима се додељује
“Мајсторско писмо”, а имена им се
уклесују у мермерну плочу на зиду
Дома културе у Гучи.

Шта вреди видети?

Гуча је смештена у средиш-
њем делу општине Лучани и
Драгачева, простире се са обе
стране реке Бјелице, потпуно је
окружена селом Гуча и брдима:
на западу Драчом (641м), на

северозападу – Крстацом (509м) и
на истоку Гуштеровицом (382м).
Савременим саобраћајницама
Гучани имају “излаз” на све четири
стране света: за Београд преко
Чачка (директна аутобуска веза),
за Краљево (преко Каоне), за
Ивањицу (преко Котраже), за Ариље
(преко Краварице). До Гуче можете
допутовати на следећи начин:
Уколико путујете аутом, од
Темишвара до Београда, затим
до Чачка се стиже Ибарском
магистралом преко Горњег
Милановца. На кружном путу око

Чачка постоји скретање за Гучу
(20 км). Уколико сте се одлучили
за аутобуски превоз, са главне
аутобуске станице у Београду
поласци за Чачак су на сваки
сат (осим ноћу), одакле имате
аутобусе као и такси превоз до Гуче.
Уколико сте одлучили да путујете
железницом, најближа железничка
станица је у Пожеги, одакле можете
аутобуским превозом допутовати
до Гуче.

Име Гуча, по причању једних,

постало је отуда што се народ
склањајући се од Турака, гучио и
прикривао. Други пак кажу да је име
настало по голубовима (гугуткама),
који у јатима певају (гучу): “У гучу,
у гучу”! Име Гуча верује се није
српског порекла.

На самом улазу у Гучу
из правца Чачка и Лучана, на
новоизграђеном кружном току
постављен је споменик првом
мајстору трубе Десимиру Перишићу
(1919-1983). То је успомена на
трубача који је обележио почетак
данас најмасовније музичке
манифестације у Србији. Споменик
симболизује српског домаћина који
срдечно прима госте на весеље,
висок је три метра и дело је вајара
из Београда Велимира Каравелића.
После прве победе на Сабору,
Перишић је све до смрти био
капелник свог оркестра. Касније,
трубачки састав наследио је његов
син Милош, а у оркестру су и
Десимиров други син Радојко, унук
Дејан и праунук Вељко. Настављају
традицију свог оца и деде, кога
су, због бриљантног музичирања,
светски медији и стручњаци трубе
одавно прозвали драгачевски Хари
Џејмс.

Музеј трубе - верно чува
саборску традицију дугу 52.
године и као и сваке године био
је изузетно посећен. У Музеју
трубе у Гучи налази се труба на
којој је музицирао Коштанин син
у Врању, коју је у свом роману
овековечио Бора Станковић. То
је труба са којом је пре 42. године
Бакија Бакић из Врања постао
победник драгачевског Сабора
трубача. Поред ње, изложене су
и победничке трубе - Десимира
Перишића, прва Златна труба
од пре 52. године, затим Фејата
Сејдића и Бобана Марковића, као
и експонати стари и по неколико
деценија. Музеј је отворен током
целог дана, а осим труба, изложене
су и слике наивних уметника. У
Гучи још можете видети цркву
посвећену Светим архангелима
Михаилу и Гаврилу. Спомеником
природе проглашено је стабло липе
у црквеној порти старо преко 100
година испод које је одржан и 1.

Сабор трубача у Гучи. Ту су и чувени споменик Трубачу (у самом центру Гуче), велелепна ботаничка башта (парк основне школе) у оквиру које се налазе радови познатог уметника Богосава Живковића, као и Музеј надгробника и крајпуташа - Лапидаријум. Наћи ћете овде и тезге препуне сувенира: шајкача, мајица са натписима сабора и Србије, домаће ракије од малине, вишње, шљиве, купинових вина.

Храна, пиће, свадба и весеље

Гуча је позната по доброј храни и најбољим српским специјалитетима. Најпопуларнији специјалитети су домаћи купус с месом, јагњетина, прасетина и месо са роштиља. Уз то најбоље иде пиво и домаћа ракија. У Гучи ћете наћи мноштво тезги, продајних места и ресторана који служе домаћу храну. Цена у просеку за један оброк износи 150-1200 динара.

Сваке године, двадесет и осми пут, Владиша Петровић, из планинског села Стрмостен, пешке долази на Сабор трубача. Од свог села до Гуче пешачио је преко Деспотовца, Лапова и Крагујевца, попречним локалним путевима како би брже стигао и на време дошао до одредишта пре отварања ове манифестације. У једном правцу пешачи четрдесетак сати, а одмара се и ноћи где стигне. Само једном је имао неприлике, јер је домаћин, који га затекао да спава у његовом сењаку, позвао полицију - прича Владиша. А у Гучи, каже, већ га сви познају. Дружи се највише са трубачима. Научио је имена свих чланова познатијих оркестара. У последње време не жури у повратку кући иако је јединац. Због тога зна и да забрине мајку у

Стрмостен, и сестру у Деспотовцу. Тако се десило 2002. године када ни десет дана по завршеном Сабору није дошао кући, па је мајка пријавила полицији његов нестанак. Пешачи да би упознао и друге природне лепоте Србије. На путовањима, овај Ресавец, не одваја се од свечане народне ношње коју носи у ранцу и одене је само за време трајања Сабора. По повратку кући, наставља да одржава кондицију и већ размишља о наредном Сабору, јер како каже, планира да обележи и 30 година заредом како пешачи на драгачевски Сабор трубача. Посетиоци Бељанице и Ресавске пећине свакодневно га могу видети

седам лета долазе на Сабор, возе ролере иако је њој 63, а њему 55 година.

Драгачевцима, Сабор трубача је много више од туристичке манифестације. То је прилика да у својим домовима угосте старе и нове пријатеље, да покажу шта знају и умеју. Спрема се добра храна, по старим рецептима, излажу рукотворине драгачевских ткаља и ликовни радови уметника наиваца. Посетиоцима је занимљив момачки вишебој, такмичење у бацању камена с рамена, избор најлепше саборашице, као и најбољег казивача здравица. Драгачевска свадба са обичајима који је прате, већ годинама је део програма, а у тој

узаврелој атмосфери на неколико прошлих сабора, многи су изговорили судбоносно "да". На Сабору трубача сва нерасположења и туге нестају захваљујући труби. Све се заборавља, па зато у Гучи кажу, "Свирај трубо, свирала задуго - за весеље и ни зашта друго".

О овој манифестацији, писани су бројни текстови, књиге, вођене су научне расправе, снимани

документарни филмови и репортаже. Феномен популарности трубе и драгачевског Сабора у Гучи за многе је, после свега, остао неразјашњен. Но, драгачевски Сабор трубача је током протеклих деценија, како многи воле да кажу, постао "српски бренд".

Дубоко укореван у народној традицији, Сабор је опстао и остао понос Гуче, Драгачева, Србије и читавог света, а током више од пет деценија престоницу трубе посетило је преко 15 милиона домаћих и страних гостију из 83 земље са свих континената.

Горан Гога Пантин

како пешачи од свог Стрмостен у правцу планине.

Права атракција на Сабору трубача у Гучи годинама су Милутин Давинић и Ирена Белнардо из Берлина, који кроз варош језде на ролерима у обележјима Србије. Након седам година, одлучили су да своју љубав крунишу браком и то баш у Гучи, првог дана Сабора, јер их је труба спојила и допринела да њихова љубав процвета. Ирена, која је била протестантске вероисповести, примила је православну веру и потврдила да обожава Гучу и српску традицију. Упознали су се пре 11 година у Берлину, а последњих

После обарања невидљивог Ф 117А

Кад непријатељ постане пријатељ

Рат их је упознао. Један је био пилот “невидљивог” Ф117А, а други ракеташ који га је оборио. То је био њихов први сусрет, али преко радара. Дејл Зелко и Золтан Дани сусрећу се у Србији после 12 година.

Документарни филм “Други сусрет” Жељка Мирковића је људска прича о јединственом сусрету. Тог марта 1999. један догађај обишао је цео свет у секунди: Оборен је „невидљиви“ авион Ф117А.

Иза тог догађаја крила су се два главна актера пилот авиона и ракеташ који је командовао јединицом која га је оборила. Пилот америчке војске Дејл Зелко и ракеташ југословенске армије Золтан Дани. Тада нико није ни знао да је амерички пилот југословенског порекла, а југословенски ракеташ мађарског и румунског.

Они су били у двома зараћеним армијама и радили свој посао. Пилот Дејл Зелко се катапултирао и пао у мрак на хладне и блатњаве њиве у Срему. Док је народ лутао по околини, славио пад авиона и тражио пилота, Дејл се сакрио у јарузи и осам сати стрпљиво чекао помоћ. Са друге стране, ракеташ Золтан Дани је имао разлога за додатно славље. Мимо знања војних власти, на своју одговорност, на застарелном ракетном систему, применио је своју малу иновацију која му је помогла да на радару види до тада „недиљиви“ стелт авион. Дејл је чекао у блату и присећао

се својих најлепших тренутака у животу и маштао да се поново врати породици. После осам сати, помоћ је стигла и он је био спасен. Када је Золтан чуо да је пилот на сигурном, било му је драго што га његове ракете нису убиле већ су само онеспособиле његово војно средство. Судбине пилота и ракеташа убрзо након

вратио се својој породици. После 12 година од овог догађаја ова двојица јунака решила су да се виде и упознају. Пилот Дејл Зелко је одлучио да лично дође у Србију, обиђе место у коме је лежао у блату осам сати и упозна човека који му је обележио живот.

Филм прати сусрет бившег

америчког пилота и бившег југословенског ракеташа.

Дејл Зелко је унук некадашњих југословенских емиграната пореклом из Словеније, који су после Првог светског рата напустили Југославију.

Његов деда Зељко

Јозеф се са супругом из Љубљане отиснуо у Америку да оствари „амерички сан“ и успео је да тамо подигне успешну породицу. Пилоту, који је по дедином имену узео себи презиме, бака Фанце остала је у сећању по мирису пите са јабукама, рецепт који су деда и бака понели са собом из Југославије.

Золтан Дани данас је пекар и један од његових специјалитета је управо та пита са јабукама.

Дејл је решио да дође у Србију у Золтаново родно место. Обојица јунака водила су своје видео-дневнике месецима пре сусрета у којима су представили своје најинтимније тренутке из породичног и личног живота и поделили са камером своја

тога поново су обишле свет.

Повратак породици

Дејл Зелко по повратку није желео да буде херој за медије, одбио је чак и наређење Веслија Кларка да се стави у службу медијске машинерије и повукао се у анонимност. Још дуго након тога непрестално је одбијао Ларија Кинга и остале медијске звезде да од њега направе још једног ратног медијског хероја. Желео је да задржи своју интимност и посветио се својој породици и добио четворо деце.

Са друге стране и ракеташ Золтан Дани је постао пекар и

размишљања и
страхове пред
сусрет.

Дејл је
желео да
његов

дестогодишњи
син Киган
науичи да свира на својој
виолини неку традиционалну
нумеру из Србије. И тако
је Киган почео да увежбава
„Свилен конач“ у својој кући у
Њу Хампширу...

Филм прати
његов долазак и
први сусрет бившег
пилота и ракеташа.
Двојица људи који
су решили да се виде
и да историју ставе
на страну. Да сами
направе своје мостове
за будућност. По
доласку, они почињу
да схватају колико
деле исте, обичне,
људске судбине
иако су хиљаде

километара далеко један од
другог. Дејл је посвећени отац
четворо деце, а Золтан има
троје. Обојица сада уживају у
породици. Некада их је војска
одвлачила од породичног дома,
а сада су се обојица врати- ла
правим вредностима.
Између њих се изграђује једно
ново пријатељство и они обилазе
на места која су им пре 13 година
обележила живот. Золтан га
води на место одакле је његова
једница испалила оне две ракете
које су га погодиле. Одлазе
затим, до места где је авион
пао и до јаруке у којој је Дале
лежао осам сати док је чекао
помоћ. Обојица се присећају

тих тренутака. Дејл емотивно
евоцира сваки тренутак из
тог осмочасовног периода и
тренутака неизвесности. Питао
се тада да ли ће пре стићи
спасилачке једнице америчке
армије или можда локални
сељаци који траже пилота или
специјалне једнице српске
војске. Дејл се сећа да је пре
свих стигао један пас,
локална луталица, који
је претио да открије
његов положај...

Сећа се и дилеме шта ако ће
морати да ножом убије пса...
Золтан води Дејла у
локалну црквицу, у селу поред
Ковина, где је крштен. Дејл се

жељи да нађе родну кућу свог
деде и своје баке у Љубљани.
Золтан учи Дејла да направи
питу по рецепту баке Фанце,
а који Золтан користи, игром
случаја, у свом раду. Одлазе до
музеја авијације где се чувају
главни остаци авиона Ф117А.
Дејл препознаје своју кабину
и прозорско стакло. Ту је и
пилотска столица са којом се
катапултирао.

Филм се завршава сценом
у Америци где Золтан долази
са својом супругом. Две жене,
Золтанова Ирена и Дејлова
Лорен, срећу се такође први пут.
Две жене које су чувале својом
енергијом обојицу ратника и

бринуле о будућности
њихових породица,
сада настављају да
спајају и њихове
породице. Њихова
људска прича и живот
њихових породица се
поново отвара... Два
човека, који су некада
као професионалци
служили својим
државама на својим
задацима и тако били
у сукобу, данас постају
пријатељи.

присећа тренутака када је
његова мајка чула за вест да је он
оборен и отишла у цркву
у Њу Џерсију да се помоли за
живот сина... И опет емоције на
лицу бившег пилота... Золтан
у свом дворишту поред
коша за баскет још
увек чува велико
крило Дејловог
авиона, показује му
га, а онда се опуштају
уз баскет. Док Золтан
припрема питу од јабука
по рецепту који је некада
спремала Дејлова бака, Дејл
му говори о свом пореклу и

На прекривачу који је Лорен
поклонила Ирени стоји једна
мисао као посвета:
“Много путева воде до
пријатељства...”

Р. Корња

**пише: проф.
Александар Мазјаев**

Такозвана „међународна јавност“ сваке године обележава 11. јули као дан успомене на жртве геноцида који су, као, извршили Срби према бошњацима. Како утврђују „светски масмедији“ тог дана је, после пада Сребренице, армија босанских Срба стрељала око 8 хиљада муслиманских цивила. Према тврђењу западне штампе, догађаји у Сребреници су постали најмасовнији ратни злочин који је у Европи извршен после Другог светског рата. Наведену „чињеницу“ је констатовао Међународни трибунал за бившу Југославију (МТБЈ) и потврдио Међународни суд ОУН. Рекло би се - све је јасно...

Принцип доминоа

Међутим, чим су донете пресуде, и у Босни и у низу европских земаља су почели да доносе законе који су одређивали кривичну одговорност за „негирање чињеница геноцида које су већ констатовали међународни судови“. Шта би то требало да значи, ако истовремено два стуба међународног правосуђа „констатују“ чињеницу геноцида у Сребреници? Ту почињу

БОСНА И ЗАПАД НЕ ЖЕЛЕ ИСТИНУ О СРЕБРЕНИЦИ (I)

„ситнице“. Прво, у МТБЈ геноцид су констатовали само у једном предмету – поступку против генерала Радислава Крстића. Међутим, у том поступку није било констатовано ко је замислио геноцид, ко га је испланирао, а ко извршио. Генерал Крстић је осуђен за саучесништво у геноциду за који се не зна ко га је замислио, не знајући ништа ни о томе како је он планиран и изведен. У свим осталим судским процесима ни један други оптуженик није окривљен за геноцид. Што се тиче међународног суда ОУН – он уопште није разматрао

институције, он свакако више види и боље зна!

Без чињеница о геноциду

Тако се десило да, у ствари, ни Међународни трибунал за бившу Југославију, ни Међународни суд Организације Уједињених Нација нису констатовали реалне чињенице геноцида. Међутим - нама се забрањује (под претњом кривичне казне!) да оспоравамо те „чињенице“!

Сваке године се прича о „геноциду бошњака у Сребреници“ све више и више круни. Поразно је, међутим, да

његови апологети уз све више и више напора и даље подржавају тај мит. А све то – само да истина о догађајима у Сребреници уопште не изађе на видело!

Прво, трибунал у Хагу није покренуо ама баш ни једну оптужницу против лица, која су вршила злочине над Србима. Објективне истраге

стручњака су

показале да су главна жртва у босанском рату били управо Срби. Међутим, и у вези са ратом у Босни уопште, и у вези са догађајима у Сребреници посебно, тужилаштво трибунала у Хагу својим поступањима и радом у целини је формирало утисак да против Срба није учињен ни један злочин! Тако је оптужница против главног ратног злочинца у Босни – Насера Орића – демонстративно покренута због злочина које је

**Генерал Крстић је
осуђен за саучесништво
у геноциду за који се не
зна ни ко га је осмислио,
ни ко га је испланирао и
остварио.**

чин онога што се десило у Сребреници, већ се једноставно позвао на „утврђену од стране Међународног трибунала за бившу Југославију чињеницу“ - јер - то и јесте ствар те судске

он чинио над Хрватима! Па чак су и сведоци трибунала дали изјаве о томе да су до догађаја из јула 1995. године геноцид доживљавали управо Срби, и да је главни кољач био управо Н. Орић!

Неподобан сведок Ерденовић

Друго, Хашки трибунал чини све чак и на процесима који су у току, да се истина не открије. 2012. година је дала нови допринос рушењу мита о геноциду у Сребреници. Тако је главни сведок у вези са Сребреницом, прави „крунски сведок“ Хашког трибунала, Дражен Ерденовић, искључен из списка сведока у поступку против Радована Караџића, бившег председника Републике Српске. Свима који знају истину разлог за то је јасан. Ствар је у томе, да на суду Ерденовић изгледа све лошије и лошије, и у његовим сведочењима се појављују све нове и нове противуречности. Постао је опасан сведок (за тужилаштво) много пре процеса Караџићу. Међутим, Караџић је успео да се Ерденовић појави на суду и да нанесе нови ударац по, рекло би се, већ „доказаној“ чињеници о кривици босанских Срба. Најзад, интересантно је констатовати да се и у самој Босни чини све (под изговором жеље да се утврди истина) како би се, у ствари истина сакрила! Тако су у Врховном суду за ратне злочине Босне и Херцеговине сва судска већа у којима се сада разматра поступак о Сребреници, сложено решили да не позивају главног сведока Д.Ерденовића. Тако је било у поступку против Душка Јевића и осталих. И то је схватљиво, јер за разлику од Караџића, особе

које су оптужене за те злочине су биле на лицу места, заједно су служили са Ерденовићем и Ерденовић, потпуно сигурно, не би издржао њихово унакрсно испитивање. Ускоро почиње део процеса - одбрана Радована Караџића, која ће сасвим сигурно донети нове информације, које до сада нису могли или нису хтели да дају чак и неки оптуженици. Ради се о томе, да ни изблиза сви окривљени нису били спремни да се боре за утврђивање истине. Сама форма англосаксонског процеса, која је у МТБЈ прихваћена за

Сведоци трибунала су дали изјаве о томе да су до догађаја из јула 1995. године геноцид доживљавали управо Срби, и да је главни кољач био управо Насер Орић.

начин на који ће се радити, не предвиђа утврђивање истине, већ само решавање питања да ли је одређени оптуженик крив или није за овај или онај злочин. Није случајно да је, на пример, „крунски сведок“ о Сребреници Ерденовић налетео на праве проблеме тек при унакрсном испитивању Слободана Милошевића.

Испевавање мита о Сребреници

А на седам других процеса адвокати су, с времена на време, сами заобилазили читав низ питања која су се сама наметала. Најзад, најјачи ударац „испевавању мита“ о Сребреници може да нанесе процес генералу Младићу. Ових дана је на том процесу почело саслушавање сведока. 9. јула се пред публиком појавио први сведок – бошњак Елведин Пашић. Мора да се призна да је тужилаштво

режирано квалитетан шоу.

Младића је неколико сати ридао причајући о својим патњама због рата у Босни који је почео у новембру 1992. и тужитељка која га је саслушавала једва је суздржавала сузе. Председавајући судија је чак повремено прекидао саслушање, како би се сведок смирио. У почетку је изгледало да је тужилаштво одлично одрадило тај део посла, кад је успело да нађе

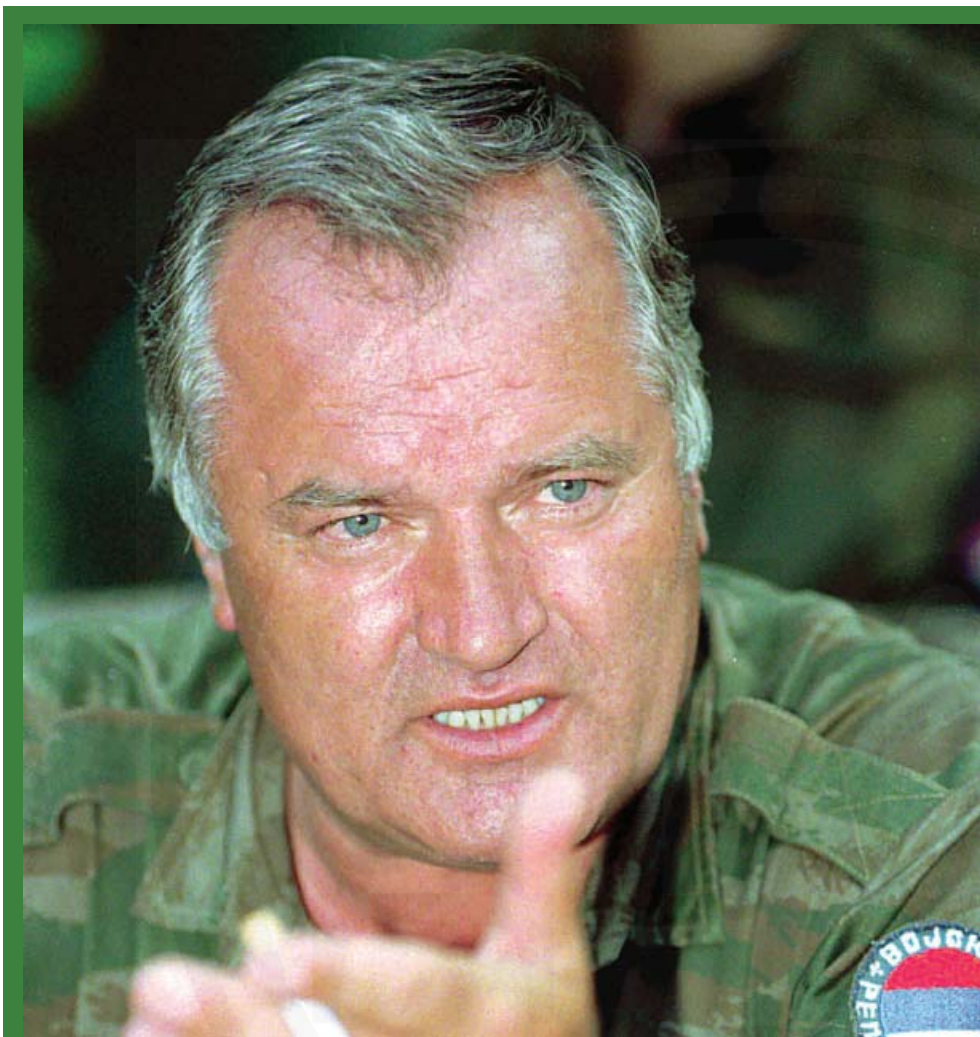
тако неуравнотеженог сведока. Међутим, погледу искусног посматрача нису могли да промакну неки моменти који су указивали на чињеницу да, у ствари, сведок ни на тренутак није губио контролу над својим поступцима. Шта више, он је себе контролисао много боље, него сви остали сведоци!

Наставак у следећем броју

Александар Мезјаев је професор међународног права на универзитету у Казању, Руска Федерација. Он је саветник у тиму одбране генерала Ратка Младића.

Текст објављујемо захваљујући г-дину Стефану Каргановићу из НВО "Историјски пројекат Сребреница" са седиштем у Хагу.

Необјављени интервју ген. Ратка Младића дат Си-Ен-Ену (II)

Пред вама је други део интервјуа који је генерал ВРС Ратко Младић дао америчкој телевизији Си-Ен-Ен 1995. године и који из (не)познатих разлога никада није објављен. Време интервјуа је август 1995. године, време опште офанзиве хрватске, муслиманске и НАТО војске против Војске Републике Српске и Републике Српске Крајине. По мишљењима аналитичара, интервју није никада објављен, јер генерал Младић разложно и са одличним аргуменцима објашњава позицију Срба и оправдава борбу Срба за самоодржањем на вјековним животним просторима. Просјечном гледаоцу Си-Ен-Ен-а би био нејасан преокрет са „лоших“ момака на „добре“ момке. Било је једноставније погизити начела новинарске професије и овај интервју не објавити.

Не можемо се никада одрећи наше земље

Н: Који је ваш план за Горажде и Сарајево?

РМ: Рачунам да сте ви новинар, а не официр. Ако сте новинар, онда постављате из искуства питања, а ако сте официр, онда из незнања. Ваљда не очекујете да моје планове откривам пред камерама Си-Ен-Ен-а. То су споредна питања, можда вероватно на путу ономе, глобалном. Очекујем да постављате питања о миру, о прекиду рата, али не бих желио да вам останем дужан на овакво питање. Горажде је јасно дефинисано, тамо је демилитаризован пречник круга од три километра. Муслимани, нажалост нису поштовали то, па ван тога круга држе још једну дивизију муџахедина и они не могу

уживати заштиту међународних мировних снага, јер мировне снаге нису да чувају наоружане исламско-фундаменталистичке дивизије, већ да чувају мир. И они који су гарантовали безбедност са нивоа Савета безбедности и УН, морају обезбедити да се те снаге разоружају и да тамо завлада мир и за српски, и за муслимански народ. Потребно је да се омогући нормална комуникација, коришћење комуникације долином реке Дрине, јер она је од стратегијског значаја за српски народ, а слично је тако и са Сарајевом. Мислим да и једно и друго питање, као и бројна друга на овом простору, треба решавати за преговарачким столом, политичким

и дипломатским средствима, разумним главама и главама које знају шта хоће и шта је логично да се направи, шта је праведно, једнаким приступом на основу међународног права и релевантних повеља УН, а не да се решавају оружјем и његовим гомилањем на овим просторима. Можда ви у Америци мислите да гомилање оружја овде или тренажа ваших момака у бомбардерима Ф-16 и Ф-18 не представља опасност за безбедност Америке, јер је далеко преко једне и друге баре, но ја сам више склон веровању да је оружје страشان производ људскога ума и да је рат страшна појава у човечанству ма где се водио. Када би се ја питао, и једну и другу реч бих забранио да се употребљава на

језицима свих народа света, а не бих се сложио да се оружје производи и као дечје играчке од пластике. Можда ће Вам ово бити чудно, али се придружујем оним генералима из прошлости и садашњости који су нажалост то разумели на својој кожи као и ја, да нико више не жели мир од војника и генерала. Ово Вам ја не говорим због тога што је на нама испробано оружје високе технологије из великог броја земаља света, и сигурно не из страха. Ја сам већ пету годину у рату и спортским жаргоном речено, у врло доброј сам кондицији за вођење рата. Ми немамо другог излаза него да бранимо свој народ. Али би моја порука била да цело човечанство, ако није извукло поуку из трагедије Вијетнама, Блиског истока, рата у Заливу, рата у Чеченији, да извуче поуку из овог страшнoг, грађанског, верског, регионалног рата у коме су умешале прсте чак и неке велике силе и да се рат прекине, седне за преговорачки сто и мирним путем разреше спорна питања.

Н: Разговарајмо о миру. Када се овај рат може завршити?

РМ: Нисам врачара и не бавим се прогнозама и не бих могао одређивати временске термине. Ово би питање требало поставити Савету безбедности УН и великим светским центрима моћи, одакле је нажалост, и продукован овај рат и одакле се њиме управља. Рат се дозира са већим и мањим интензитетом и условљава. По мени је могуће врло брзо решење и заустављање рата под условом да се међународна заједница на бази науке и достигнуте свести и памети човечанства, поштено и неутрално стави према свим сукобљеним странама на овом простору. Нека призна и српском народу који је вековима државотворан на овим просторима оно што му је одузела неразумним одлукама и резолуцијама. Одузели су нам државу коју смо хиљадама година имали, а дали је неким који је у историји никада нису имали. На пример Словенцима и Хрватима. Постоје сада поједине снаге у Америци које желе да направе

исламску земљу на Балкану уз помоћ Алије Изетбеговића. Ја не могу ни као човек, ни као генерал, поверовати да се Америка одлучила за стварање малог Ирана у Европи. Не знам како ће Америка опрати свој образ од срамоте што нам је увела блокаду, не једноструку, већ двоструку. И поред званично прокламованог ембарга на увоз оружја на ове просторе, Хрвати и муслимани су се наоружали авионима, хеликоптерима, тенковима, бродовима и имају муниције више него ваше брзе снаге, ове за интервенцију. Можда су им и неке од њих притекле у помоћ сада, јер до уназад двадесет дана нису имали ништа. А ми, замислите, не можемо да добијемо гориво да превеземо триста хиљада бескућника из Републике Српске Крајине до неке сигурније пољане у Србији или у Републици Српској.

“ О нама Србима се причају идиотске глупости, о некаквим масовним силовањима, о некаквим сатанизацијама које немају никакве везе са истином”

Не можемо да добијемо лекове за старе и изнемогле или млеко у праху за бебе које умиру по путу. С којим правом... Ја бих рецимо, да сам новинар као ви, опростите на сугестивном питању, али нисам убеђен да ви то смете питати, ја бих питао са којим правом је уведена блокада српском народу. Питао бих да ли је то правно исправно, да српски народ који вековима има државу, сада нема признату државу од стране међународне заједнице. И скоро сам гледао мало Си-Ен-Ен, па сам видео да приказујете живот неких племена из Амазона или из оне пустиње Калахари, оне Пигмеје који још живе племенским животом, а о нама Србима се причају идиотске глупости, о некаквим масовним силовањима,

о некаквим сатанизацијама које немају никакве везе са истином. Дозволите ми да вас обавестим да су ваши медији снимали, нађите те архивске снимке из 1993. године, за време рата између муслимана и Хрвата, како смо ми омогућили Хрватима да преведу и своје становништво и своје снаге преко наше територије. Прихватили смо њихове жене, децу, па чак и војнике и официре, и са оружјем их пребацили из рејона Жепча и Усоре на територију Херцег-Босне. Њих око тридесет хиљада. Само у једном дану смо им пребацили 904 наоружана војника и официра. Док су водили борбе око Вареша, примили смо двадесетпет хиљада њихових жена и деце, омогућили смо Хрватима да своје оружане формације из рејона Кисељака и Витеза пребаце у помоћ своме народу у Варешу. Омогућили смо им да њихови војници и официри, након пораза од муслимана код Вареша, напусте ту територију и оду безбедно са оружјем у рејон Стоца где смо их предали њиховима иако су неке злочине чинили према нашем народу. У рејону Бугојна и на планини Комар смо примили више од десет хиљада њихових војника и становника које смо преко Купреса предали у Ливно да би Хрватска напала на тај исти Купрес само неколико месеци касније. Напали су Грахово, Гламоч и Републику Српску Крајину преко које смо им испоручили њихове људе. Током 1993. године, у периоду борби око Сребренице и Жепе, једина смо војска на свету која је тако поступила, омогућили смо да муслимани помоћу хеликоптера Унпрофора евакуишу у једном дану 495 својих рањених војника и официра из Сребренице, и 202 из Жепе. Тај број се увећао јер је евакуација трајала неколико дана. Допустили смо да из Горажда 1994. године, априла месеца, 753 њихова рањена официра и војника буду евакуисани хеликоптерима УН-а, иако нас је код Горажда бомбардовала НАТО авијација која је побила наше медицинско особље у једном селу. Убијени лекар и медицинске сестре биле су из Гацка. Можете отићи и снимити потврду да је ово што вам говорим истина.

Н: С обзиром да желите мир, како се осећате што сте етикетирани као ратни злочинац?

РМ: Сад ћу одговорити и на то питање. Очекивао сам такво питање, јер сви ви који долазите из западних кућа имате клише у глави и постављате стално иста питања.

Н: Ви сте војник, вама вјерујем.

РМ: Дозволите да наставим. Делујете ми врло интелектуално и интелигентно као и неке ваше колеге и колегинице које су ми постављали такво питање, али сте вероватно урамљени као нека слика на зиду одговарајућих политичких димензија или неким уредничким жељама. Делимично сам пратио ту харангу против мене преко Хашког суда. Ја сам човек који свим својим бићем, као и моји преци припадам свом народу. Нисам, као ни мој народ, први почео рат и никоме наш народ и његово руководство, па ни ја, као генерал, још нисмо објавили рат. Тај је рат објављен нама и почели су га против нас, нажалост, они који су 1914. и 1941. са страним трупима Аустро-Угарске монархије и Хитлеровим фашистичким хордама кренуле у клање и бацање у јаме српскога народа. Ја свим својим бићем и свим својим умећем браним свој народ од истребљења, јер су га нападе хрватско-муслиманско оружане формације мимо воље, сигуран сам, великог дела хрватског и муслиманског становништва, а по налогу светских центара моћи који желе да Балкан и Европу германизују или исламизују. Никакве судове сем суда мога народа, нити признајем, нити ми треба одбрана, јер су то идиотске флоскуле настале из оних центара који су продуковали лажи преко којекаких односа с јавношћу и сличних организација које су на овом простору направиле такав хаос да међународна заједница, не зна, или не види, или неће да види, излаз из свега овога. Дозволите да

Вам кажем и следеће, пошто сте ви велика кућа. За мене није битно колико ћу живети, већ ми је битно шта ћу за свога живота урадити за мој народ и колико ћу допринети да се он у овом тешком страдању спаси од свих оних који су на њега кренули и оних који подржавају наше непријатеље и имају велику моћ. Ја сам то рекао генералу Смити и генералу Жанмијару и неким генералима који су претили некаквим бомбардовањем, а један је из ваше земље. Рекао сам им да смо ми на својој земљи, отворени смо за мир и сарадњу са свим

“Моћници могу донети одлуку да нас униште, али то неће успети, јер наша љубав према родној груд и жеља за животом је јача од свог оружја”

народима и земљама света. Ни српски народ, нити ја лично, нити имамо расних, верских или било каквих других предрасуда. Моћници могу донети одлуку да нас униште, али то неће успети, јер наша љубав према родној груд и жеља за

животом је јача од свог оружја којим располаже планета. Опстаћемо, јер и ово страдање српског народа из Републике Српске Крајине дало нам је снагу још већу него ону коју смо добили страдањем на Косову или катастрофом из 1915. године када је српска војска морала напустити домове и повући се у пријатељску Грчку, где се реорганизовала и заједно са савезницима ослободила своју груд. Кад будете видели иједног српског војника или официра у Америци или некој другој земљи који је по мом наређењу дошао да тамо диже побуне и руши системе, будите сигурни да

ћу онда добровољно доћи у Хаг. И дозволите ми да Вам одговорим на питање које ми је слично поставио ваш колега Питер. Он ме је питао још за силовање у Жепа. Ја се извињавам дами, она је присутна овде. На његово питање сам га замолио да му одговорим на лицу места. Одвео сам га у један аутобус где је било и мушкараца, али претежно су биле жене и деца. Он је са њима разговарао без мог присуства, а када је изашао, онда сам га замолио да одговори сам на своје питање о силовању. Питао сам га да ли би он силовао неку од виђених дама у аутобусу. Његов одговор је био: «Господине генерале, сваки који вам постави такво идиотско питање, он је неразуман и

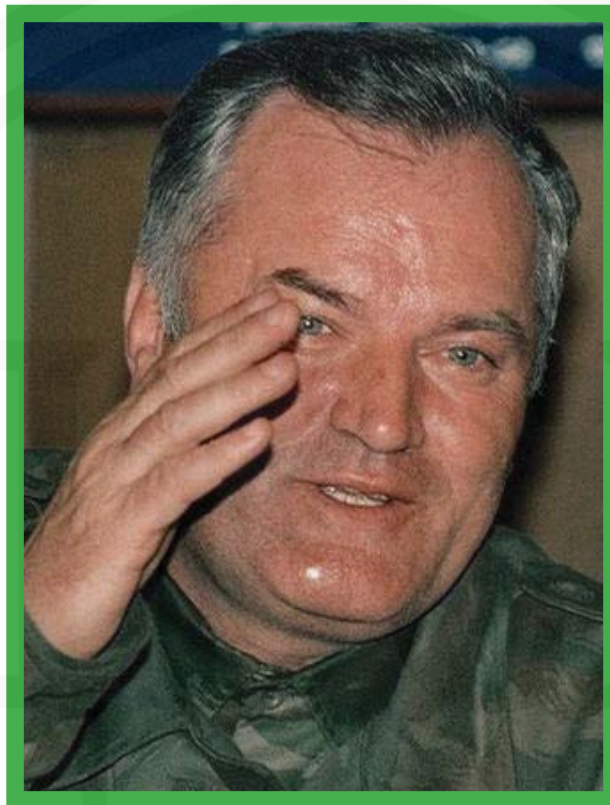
луд човек. Све ово што сам видео, дивим вам се и као човеку, и као генералу.» Не верујем да је био лицемеран. Мислим да је говорио искрено. Из исте сте куће, па разговарајте. Верујем да сте и ви као угледан новинар дошли са једном сликом која је много другачија од оне какву ћете понети након овог нашег разговора. И на крају крајева, ја вас питам, да сте ви генерал Младић, да вам је толико народа нападно и угрожено, да су вам народу и његовој деци одсецали главе муџахедини из Ирана и неких арапских земаља, из Турске, као што је био случај на Влашићу 1993, да су Вам децу убијали дрогирани мафијаши и криминалци из неких западних земаља, да ли би ви седели

скрштених руку или би бранили свој народ? Да су вас тукли авиони НАТО пакта, да ли бисте им махали? И господине, преко моћних медија, ви сте цео свет убедили да су Срби дивљаци зато што је пао један ваш авион на српску територију. Тог пилота је примио и уважени председник Клинтон. Прогласили сте га херојем. Са каквим правом је он био на нашој земљи и изнад ње, и у ваздушном простору српске државе? Чиме смо то ми угрозили Америку? Њен суверенитет, интегритет или умањили њен удео као велике силе?

Н: Да имате војника под својом командом, и знате да је он убио, да је силовао, како би сте реаговали?

РМ: Сваки војник који се понашао супротно позитивним законским прописима заснованим на међународном праву и Закону о војсци Републике Српске, по било ком основу да се огрешио о етику војничког позива и задатаку који му је додељен, изведен је пред правосудне органе у Републици Српској. Не могу да схватим глупости које су се причале за водеће људе у Републици Српској, како не пукну телевизори од срамоте какве лажи шире. Господине, ми смо сви интелектуалци. Нема ни једне војне школе коју ја нисам завршио. Цео живот сам радио са људима и за вашу информацију са потпуно нормалним људима који су лекарски прегледани два до три пута годишње. Било да је регрут када долази у војску, било да је подофицир или официр који је имао редовно два пута годишње систематски лекарски преглед. И у мојој породици, и у мом школовању и у мом животу, учен сам да говорим само истину и да се борим за истину. Да није било овог рата не бих веровао шта се све може видети и десити и шта се може наћи у људској кожи. Дозволите да сада и ја вас новинаре, макар били и са Си-Ен-Ен-а, мало провоцирам. Ви сте обманули свет, када сте објавили одлуку Савета безбедности да се једно село

Жепа, од десетак кућа прогласи градом. Оно нити је било, нити ће икад бити град. Рат у Срајеву је почео нападом муслиманских терориста на српске сватове и захуктао се нападом муслиманских терориста на колону бивше ЈНА у Добровољачкој улици где су у присуству генерала Мекензија, чак и са возила Унпрофора, пуцали у

голоруке становнике и у војнике

“Кад будете видели иједног српског војника или официра у Америци или у некој другој земљи који је по мом наређењу дошао да тамо диже побуне и руши системе, будите сигурни да ћу онда добровољно доћи у Хаг.”

ЈНА. Муслимани су чинили све, а чиниће и даље да разноразним диверзантским, терористичким акцијама или офанзивама увуку међународну заједницу, у првом реду НАТО пакт, да ратују на њиховој страни и за њихове циљеве. Тако су направили и катастрофу у оном реду за хлеб

где су побили највише Срба, а и део свог становништва да би приказали то као резултат српског артиљеријског или минобацачког дејства. Исто и оно на Маркалама. Злочин нису починили само они који су те монструозне акције замислили и извели, већ и они који су те монструозне акције покрили медијима и обмануле, слагале свет. Дозволите да се браним мало од тих ваших благих напада. Откуд вам право као човеку и новинару, претпостављам да сте хуман човек јер сте новинар, да се толико интересујете за енклаву, било коју, било да је то Жепа или Сарајево, а не постављате ни једно питање како је српском народу у двострукој енклави која му је наметнута вољом светских моћника, па и ваше земље и не можемо да увеземо кисеоник за старце којима је потребан? Јесте ли ви срећан или несрећан човек што се тако монструозно примењују санкције на српски народ и у Републици Српској и у Србији? И молим вас, овај егзодус и ова колона избеглица дуга 600 километара је последица тих монструозних одлука о санкцијама српском народу и његовој сатанизацији. Из

светских центара моћи се чини све да се овде што више замути вода како би се реализирали прљави циљеви доминације над Балканом. Балкан треба оставити на миру, а балканским народима помоћи да нађу излаз из ове голготе.

Н: Последње питање. Као искусан човек, као војник и као хумано људско биће, да ли имате икакав осећај када би се овај рат могао завршити, пошто је јуче професор Кољевић рекао да би то могло да буде већ за месец-два дана?

РМ: Професор Кољевић је политичка личност и он вероватно има више информација. Има контакте са политичким факторима у свету.

***Напомена: Транскрипт интервјуа, фотографије, наслови, међунаслови и адаптација припадају редакцији НТВ-а.**

пише:
Милан Петровић

Кад је цветало политичко шарлатанство

Мало размишљање о новом румунском месији
Дану Ђаконескуу

Прелиставам букурештанску штампу у време када се, без неке посебне помпе, подвлачи црта под петогодишњицу чланства Румуније у ЕУ. Тоновима су суморни. Слика је далеко од оне која се очекивала. Социјална поларизација се продубила. Све је више оних из групе сиромашних. Економско-финансијска криза је потенцијала ругобу једног криво насађеног и хаотичног балканског капитализма, који почива на кумовско-мафијашким основама, чије се дизгине налазе изван румунских граница. Не могу се отети од тврдњи познатог овдашњег економисте, професора Илије Шербанескуа, да је Румунија доспела у ранг модерне колоније. Више од трећине свих Румуна живи испод црте голог битисања. Цене скачу у небеса док се куповна моћ велике већине брзо топи под ударцима потмуле инфлације. Читава социјала је на рубу маразма.

Све се то види и голим оком када посматраш како се пензионери и друга сиротиња гурају и просто туку по крајовским или васлујским редовима испред социјалних центара у којима се бесплатно деле хлеб, брашно и зејтин из толико очекиваних „европских фондова“. Суштина те исте слике се види и када на хиљаде обезнађених људи ноћима и данима дрежде испред цркава

и њихових порти где се излажу разне свете мошти верујући да ће им додир тих моштију донети избављење од свакојаким недаћа. Ту слику допуњавају разне секте и верска уједињења која нуде сламку наде. О тој истој појави говори и чињеница да свакојаке лутрије и кладионице имају све више клијената, који у добитку на срећу виде свој спас.

Борба против чокоја

Наравно, да у том општедруштвеном ходу по мукама своје место, и то истакнуто, има и политика. Посебно они њени мешетари који лове плен у мутним популистичким водама. У последње време на том се попршту истакла једна необична личност. Реч је о ТВ-

и ширењу информација које голицају ниске људске страсти.

Он, Дан Ђаконеску, „малецки и крезуби обични новинар из Каракала на Дунаву“, како воли да сам о себи каже, замислио је да постане „спасилац народа“. Буквално се прогласио за месију који жели да заседне у фотељу председника Румуније на првим следећим изборима.

По неким истраживања јавног мњења за Дана Ђаконескуа би тренутно гласало 19 одсто бирача. Дакле, чак једна петина одраслих Румуна.

новинару Дану Ђаконескуу, власнику телевизијског канала ОТВ, који већ годинама просперира на жуто обојеним измишљотинама

Основао је чак и своју „Народну странку“ чији је циљ, по његовим често понављаним тврдњама, да народу врати све што је од њега опљачкано током 22 постреволуционарне године. По њему, на ђубриште треба бацити целу политичку класу, јер је скроз покварена. Његова ће власт бити „чиста као суза“.

То говори милионер, човек који се обогатио на празним илузијама ствараним код гледалаца његове ОТВ. Куди богаташе-лопове, а сам има низ луксузних вила, свој авион и хеликоптер, своју јахту и бели „Мерцедес“. И он проглашава „тоталну борбу против чокоја“ (бољара) !

Ноћ разума

Многи се чуде како „ДД“ успева да стиче све бројније присталице. По неким истраживања јавног мњења за њега би тренутно гласало 19 одсто бирача. Дакле, чак једна петина одраслих Румуна. А како и не би када он „свечано“ обећава да ће, чим дође на власт, сваком младом Румуну дати по 20.000 евра како би „отпочео свој бизнис“. ДД обећава да ће пред суд извести „све лопове“ који покрадоше државу, „почев од Басескуа па до Понте“. Такве пароле „пале“ код многих у земљи у којој, како рече један политички аналитичар, влада „ноћ разума“.

Ево, већ месецима се одвија горка румунска драма, на ОТВ претворена у тв-новелу,

везана за судбину великог петрохемијског комбината ОЛТКИМ и хиљаде његових радника, у којој Дан Ђаконеску игра улогу шоумена.

У намери да око себе и своје личности подигне што већу буку и тако скине кајмак медијске пажње пред децембарске парламентарне изборе, Дан Ђаконеску, као прави политички жонглер, одлучује да учествује у приватизацији ОЛТКИМ-а. Намерно нуди високу цену (десет пута већу од најближег конкурента) и на лицитацији

блефу – он нема 45 милиона евра да би платио своју куповину. И ту почиње заврзлама у којој он плива као велики мајстор за друштвене преваре. Нема те велике паре, али тврди да „држава неће да их узме од мене“. Пред очима милиона Румуна одвија се невиђена фарса. Дрскост је за њу слаб епитет. Међутим, ДД достиже свој циљ: о њему данима и недељама врте се програми на свим телевизијама.

„Месији“ расте рејтинг

Чак и онда када од државе тражи одштету од две милијарде евра зато што је она „одбила“ да му, наводно, прода ОЛТКИМ и што га је спречила да помогне хиљадама његових радника који су остали без посла. Безочност је очигледна.

Две милијарде треба да плати држава, тј. порески обвезници, тј. народ за који се, ето, ДД наводно бори!

У румунској проширеној предизборној једначини неко је политичком шарлатану Дану Ђаконеску дао одређену улогу и место: да сакупља гнев и незадовољство многих ојађених људи који, у очајању, траже спас на све стране.

Ту је нови румунски месија да покаже спасоносни пут. А кад прође изборна бура, видеће се коме ће припасти обојци, а ком опанци.

На ОТВ-у се одвија горка драма претворена у тв-новелу, везана за судбину великог петрохемијског комбината ОЛТКИМ и хиљаде његових радника, у којој Дан Ђаконеску игра улогу шоумена.

успева да „купи“ већински пакет акција. Али, ДД бива ухваћен на

ИНТЕРВЈУ

БОРИСЛАВ ПАНИЋ

КАД СЕ ФУДБАЛ ИГРАО СРЦЕМ

Уз Миодрага Белодедића, можда најуспешнији српски фудбалер у Румунији, Борислав Панић обукао је дрес румунске репрезентације и провео читавих 15 година у КФР-у из Темишвара (1961-1976). Пре више од пола века, Панић је био један од најтраженијих нападача, хтела га је Стеауа, али он није желео да напусти Темишвар. Говори о периоду када се фудбал играо душом и срцем, јер млађе генерације не знају да су Срби у Румунији имали читаву плејаду одличних фудбалера.

Ако се изузме Белодедић, ваша је фудбалска каријера можда најуспешнија...

Што се успеха тиче, мислим да је Мирослав Ђукић имао успешнију каријеру од мене, јер је више играо за Политехнику. Ја сам за тај тим играо само једну годину, а тамо сам стигао јер су партијски челници хтели 1969. да створе Рипенсију и ја сам предложио да узму играче и из КФР-а и из Политехнике. Они су се љутили и претили ми да ће ме истерати из Темишвара. Заједно са осталим играчима сам отишао у Политехнику, али само на годину дана.

Са младом репрезентацијом Румуније сте давне 1969. одиграли турнир у Африци.

Били смо прва румунска екипа која је прешла екватор и играли у Конгу, Етиопији и Конго Бразавилу. Тада се стварала екипа за светско првенство у Мексику

1970. Тада се фудбал играо из љубави није било финансијских интереса као сада.

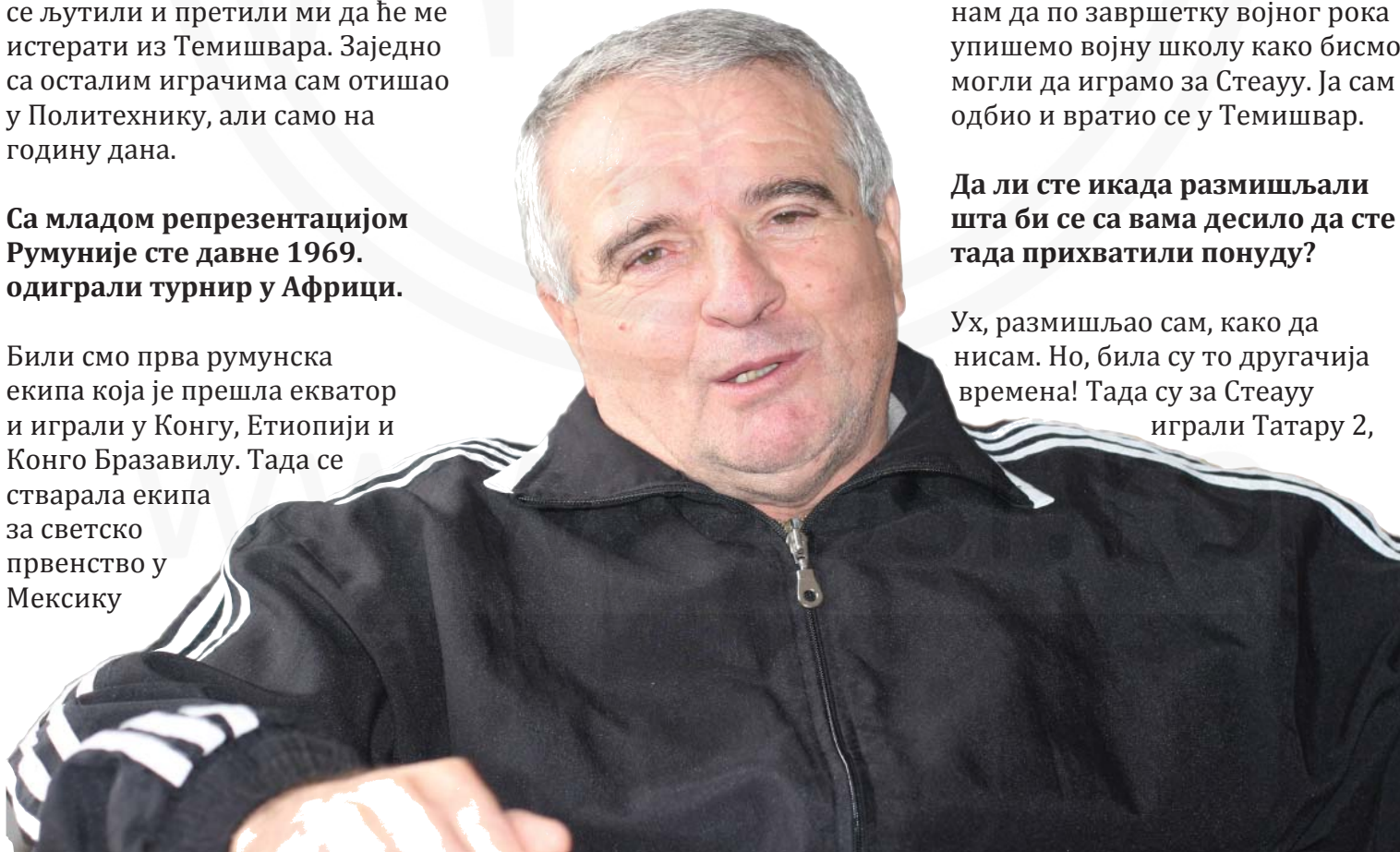
Ваша фудбалска прича је некако слична оној из филма „Монтевидео, Бог те видео“...

Може се рећи, јер новца није било, нити неких великих материјалних интереса. Волели смо да играмо фудбал и ништа више. Од клуба се тада нису добијали станови или некакве

привилегије, чак пред крај војног рока, а био сам већ неколико година у КФР-у, послали су мене и Сечељану у Каракал наводно за неки турнир. Нису нам дозволили ни да телефонирамо кући. Једне вечери дошла су два пуковника и представили се да су из Стеауе и рекли нам да су дошли по нас, јер смо ми играли за Рапид из Букурешта у европском купу железничара и освојили прво место победивши Бугаре из Софије. Предложили су нам да по завршетку војног рока упишемо војну школу како бисмо могли да играмо за Стеауу. Ја сам одбио и вратио се у Темишвар.

Да ли сте икада размишљали шта би се са вама десило да сте тада прихватили понуду?

Ух, размишљао сам, како да нисам. Но, била су то другачија времена! Тада су за Стеауу играли Татару 2,

Сатмареану, за Динамо Мирча Луческу који је једну годину старији од мене, Нунвајлер, Думитру и други.

Из Динама вас нису тражили?

Јесу, још кад сам играо за младу репрезентацију и за други тим Румуније. Тада ми је тренер Ангело Никулеску рекао да ако не одем у неки велики клуб, неће више да ме зове у репрезентацију. А ја сам му рекао да не желим да идем из КФР-а. Онда ми је предложио да

реду. Када су прву припремну утакмицу изгубили са 3:0 против Еусебиовог Португала, Никулеску је практично распустио цео први тим и тако су стигли да играју за најбољу селекцију Румуније Думитраке, Луческу, Рика Радукану, Адамаке. Од нас је задржао само Дембровског и са њима отишао у Гадалахару. Мислим да је тај потез Ангела Никулескуа јединствен у историји фудбала на овим просторима.

Вратили сте се у КФР где је тренер био Џеки Јонеску...

окачио копачке.

Да ли се фудбал из тог периода може упоредити са данашњим фудбалом?

Мислим да се то не може упоредити. Данас је фудбал бизнис где се врти огроман новац. Онда смо играли срцем и душом, нисмо имали опрему увек, имали смо оне шнироване лопте и ако није добро стегнуто кад би је главом ударио о шнир тако је јако болело...

Да ли је још који Србин играо тада у КФР?

Па, то је била права српска екипа! Играо је Пајић, Драгољуб Петак, мој Иванђанин Фењац, Радин, Крстић из Белобрешке, па Бора из Кече. Па и Мима Ђукић је играо прво у КФР.

Он је по мом мишљењу био најталентованији наш фудбалер свих

времена. Био је можда чак већи таленат од Белодедића.

Шта му је фалило за једну каријеру као Белодедићеву?

Био је превише својеглав. Сећам се да је на једној утакмици преварио пет играча Стеауе и кад су сви очекивали гол, он је хтео да предрибла и шестог... Он је стварно играо као Добрин. Био је фантастичан таленат, али није волео да тренира, па је због Џекија отишао и закопао се у Жиул из Петрошања. Можда је последњу шансу Ђукић имао кад је отишао у Спортул Студенцеск, али мислим да је већ било прекасно за њега.

Који вам је најлепши тренутак у каријери?

одем у УТУ из Арада. Ни то нисам прихватио. Упркос томе, када је Никулеску припремао тим за мексички Мундијал, позвао је Дембровског и мене у Снагов. Дембо каже: шта ћемо ми овде далеко од куће и уместо да идемо на купање седимо овде? Имали смо три тренинга дневно, све по

је рекао да таквог тврдоглавог човека није до тада срео. Да се не бисмо свађали, а већ сам имао 30 година, рекох му да идем, да је доста било, и тако сам напустио КФР. Још седам година сам играо за Електромотор и потом сам

Када сам дебитовао у дресу КФР-а на утакмици у Куђиру. Други значајан тренутак је кад су ме позвали у Букурешт да играм за репрезентацију. Сећам се да ми је тада председник клуба, а КФР је тада играо у 3. лиги, нацртао куда да идем како бих на време стигао до зграде фудбалске федерације. Кад сам тамо стигао, гледам ја оне момке из Динама и Стеауе и питам се како сам ја стигао међу њима. Касније сам сазнао да је тренер репрезентације био Баланеску који је пре тога тренирао Анину која је играла исто у трећој лиги, па ме је запамтио са једне утакмице. У репрезентацији, пре

На турниру у Кикинди 1964. године, са јуниорском селекцијом Румуније, играо сам против Црвене звезде где је тренер био Миљан Миљанић, а играли Џајић, Аћимовић, Дујковић и други. То ми је још једна лепа успомена.

Који вам је најдражи гол?

Најдражи гол ми је онај у дресу Рипенсије постигнут против Спартакa из Суботице, јер сам га постигао главом! То је баш било

правило да не можеш отићи у иностранство кад хоћеш. То је било добро за фудбал и овде и тамо, јер си могао да држиш на окупу и да бираш најбоље играче. Сада чим се појави неки талентованији играч, одмах га продају. Многи се млади тако изгубе. Ретко који клуб има сада више екипе разних узраста. Затим, велики уговори и огромна осигурања чине да се играч чува када игра за репрезентацију. И у Србији и у Румунији нема више ни спортске инфраструктуре.

Који је најбољи фудбалер свих времена у Србији, односно Румунији?

По мени то је Драган Џајић, јер нисам видео како је играо Рајко Митић, а Шекуларца сам мало видео, па о њима не могу причати. У Румунији мислим да су најбољи били Добрин и Хаџи, јер нисам гледао чувеног Печовског. У њихово, али и у моје време се јасно знало на којој позицији играш, крило је било крило, не као сада, не зна се ко шта игра. Ено недавно онај бек из Стеауе, „маказице“ и гол! Тако нешто је у моје време било немогуће.

Да ли идете на стадион да гледате утакмице?

Не. Последњи пут на стадион сам био када је Поли играла са Црвеном звездом. Прошло је много времена од тада. Не идем, јер то више није навијање. Кад оде на стадион, данас човек страхује да га не увреде, нападну или пребију. То више нема везе са спортом.

Боро, покажи шта знаш у првом полувремену, јер друго сигурно нећеш играти. И тако добијем лопту, преварим једног, па другог, предриблам и голмана и постигнем гол...

првог меча, на огромном стадиону Прогресул, мислим ја, Боро покажи шта знаш у првом полувремену јер друго сигурно нећеш играти. И тако добијем лопту, преварим једног, па другог, предриблам и голмана и постигнем гол... После тога смо ишли у Грчку и Турску заједно са великом екипом у којој су играли Луческу, Добрин и други велики румунски фудбалери.

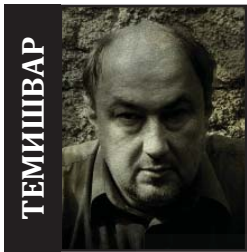
занимљиво, јер сам ја, са метар и по висине био веома низак!

Да ли пратите фудбалска збивања и шта недостаје Србији и Румунији да постигну добре резултате?

У првом реду нема више

Да ли сте играли против Црвене звезде, клуба за који и данас навијате?

ТЕМИШВАР

САВ ТАЈ ЦЕЗ

Бродолом, нови свет, црвено и црно, распевана снага робова, звери утекле из циркуских кавеза, џунгла у урбаном мравињаку, дим, одсјај жара цигарете у зеници ока нове љубави, неописива музика, „бука у моди“, кочоперење у тами клуба, свануће, добро јутро...

пише:
Мимо Обрадов

Свако је, верујем, био у прилици да се понекад изненади и тргне када чује нешто што наша матрица не препозна, што нас изненади и буди успавана чула. То се догађа све ређе јер у доба масовне комуникације и лако доступне информације све нам је мање-више познато или бар препознатљиво.

Тако бива и са џез музиком. Сећам се да су наши стари када је из кутије на зиду коју су звали дифузор или са радио апарата, затутњао неки бучни биг бенд, одмах реаговали: „Каква је то ларма? Ови су полудели! Заустави те керефеке!“ За њих

су нагомилани оштри звуци лимених инструмената сулуди ритмови бубњева и помахнитали контрабас, звучали неприродно, попут претње издалека или као какав излив необузданих и помало застрашујућих осећања. Хаос. А све је било тако сложено: ритмови, хармоније, акценти па и солаже, све разрађено у детаљима и ништа препуштено случају, осим импровизаторских деоница у којима су солисти, врсни инструменталисти, неретко виртуози, шизили, али су и они имали строго одређено време и место да би се што боље уклопили у целину.

Званично је џез „рођен“ 26. фебруара 1917. године када је на воштаном диску урезан први снимак белих (!) свирача, оркестра Original Dixieland Jass Band. Ова је музика, међутим, већ била распрострањена

међу обојеном популацијом у Сједињеним Америчким Државама још пре почетка XX века и, уздигнута мајсторством Дјука Елингтона, брзо освојила интелектуалне елите у време када се још није знало за снобизам. Од писаца као што су Хопкинс, Кероуак и Скот Фицџералд у Америци, па касније и преко океана, на европском континенту, експлозија џеза књижевно је овенчана и у делима Бориса Вијана и Маргерит Јурсенар или у списима Тонија Морисона. Џез је

пружао осећај универзалности и повратка према ропском видуку прапочетака. У међуратном периоду, џез је био бојно поље расне еманципације, један од узрочника ублаженог расизма, израз опчињености фузијом и

космополитским духом уметничке авангарде, коју је подржала и културна антропологија. Црни музичари су, у време сегрегације, незаконито, али офанзивно, преузимали репертоар белог мјузик-хола, а бели извођачи усвајали нигро стил да би шокирали буржоазију и славили - пре било које

најаве озваничења - уставни патриотизам.

Племенски плес пред Арт Деко архитектуром

Између бесконачности могућих верзија и исцрпљујућих џем сешна џез је установио праксу импровизације. Варијације на дату тему тињале су од самог почетка у изражајном бићу човека, па и пре настанка џеза, али њему припада заслуга превртања односа између крајности: тема инспирише, као обала која се удаљава. Лудак је преко пута воде и не види се и не

чује јасно шта он то тамо изводи. Ту је поетика надарености, метафизика разјареног тона ослобађања, необухватива духовност...

„Дегенеративна музика“ - како су је сматрали и називали нацисти? Никако.

Џез путује заједно са модерним човеком без ограничења. Како организовати култ спонтаности?

Живимо у времену чији је

„Џез није црк`о, ал` помало воња“, поручио је Запа пре него што се упутио у трећи ступањ цивилизације. „А кад` прође све пјеват ћу и тад`“, отпеваше нам браћа с` југа. Где смо? Ту смо!? Вијугамо кроз живот, импровизујемо; обогаћујемо а не богатимо. Џезирамо.

пост-реализам, пост-рокизам, па и пост-џезизам. Време је, дакле, да отпоздравимо са: „Добро јутро, џезери“. Њихова је била ноћ, а дан, то је већ друга музика, „бука у моди“, жице у ушима iPad генерације.

Научна фантастика претворила се у стварност. Добровољни даваоци крви постају носиоци уграђених чипова а да тога и не буду свесни. Можда ће некада и они, попут лудака с друге стране воде, засвирати непрепознатљиве звучне склопове као знак рађања нових израза онога што је недокучиво у људској души.

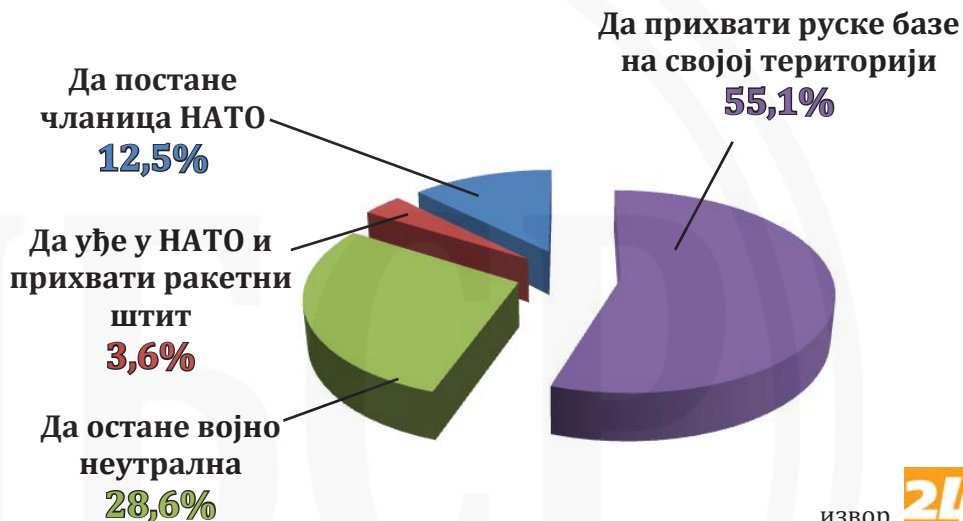
Да ли ће и то бити музика?

Анкета

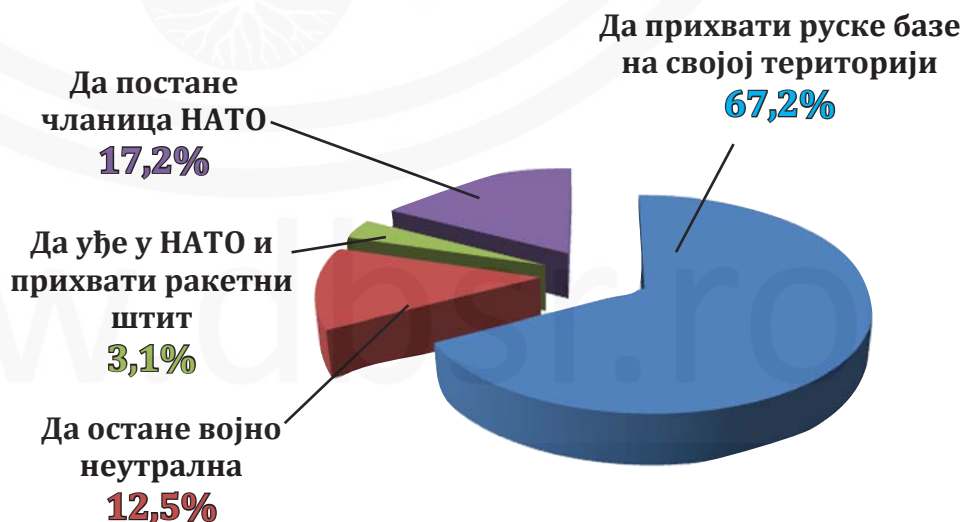
Какав би требало да буде војни статус Србије у будућности?

Србија

извор **24 sata**

Срби у Румунији

извор **НОВИ ВРЕМНСКИ ВЕСНИК**

Резултати телефонске анкете

ист сторија

БАЛКАНСКОМ УЛИЦОМ (I)

Римљани су латинизирали све народе јер су били супериорнији и напреднији од поробљених. Историја зна за са само два изузетка: Јевреји и Грци.

пише:

др Александар Радован

Треба да будемо поносни што смо Бакланци, иако је на Западу и на старом континенту тај појам добио претежно негативно значење. Европа се родила на Балкану, у старој Грчкој.

Реч Европа се помиње први пут код Хесиода негде у VIII веку пре наше ере и то као супротност речи Азија која означава место изласка сунца, а

Примера ради, драма је наравно, грчка реч и ако данас читамо Еурипида, Есхила или Софокла, остаћемо изненађени колико смисла имају њихове идеје. Чак их је тешко у потпуности разумети. Стари Грци су толико били напредни да су драму поделили на трагос, тј. трагедију која се односи на тугу и бол, и на веселу страну драме познату као комедија. Када у свом делу

за читаву цивилизацију Илијада и Одисеја које су ушле у светску баштину и тек после хиљаду година је то неко записао.

Троја ипак постоји

До пре два века многи су сматрали да Троја не постоји и да се ради о легенди. Нису веровали ни у Хектора и Ахила, ни у постојање Пријам, али Хари Шлиман ипак пронашао Троју. Потсетимо се да је прва песникиња била Сафо са острва Лезбос и да су Грци веома ценили поезију и књижевност. ништа није ново.

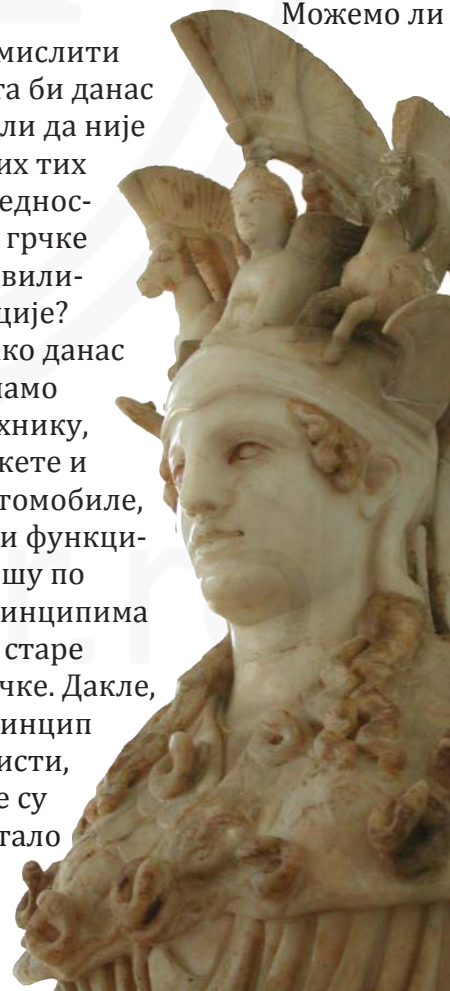
Можемо ли

замислити шта би данас били да није свих тих вредности грчке цивилизације? Иако данас имамо технику, ракете и аутомобиле, они функци- нишу по принципима из старе Грчке. Дакле, принцип је исти, све су остало

Европа где залази сунце. Не заборавимо да све што карактерише данас Европу потиче из грчке културе. Све вредности старе Грчке су данас кључне вредности европске културе и цивилизације. Све се то појавило на овом балканском простору. Познато је да се пре око 2500 година у Грчкој родила не само култура, него и демократија. И све касније науке су измишљене овде, на Балкану.

„Жабе“ Аристофан прича о политичарима, као да говори о садашњим политичарима демагозима, који и данас крекећу. Гротеску су исто Грци измислили када су се односили на нешто трагично са црним хумором да би изазвали смех. Иако се тачно не зна да ли је стварно постојао или није, Хомер нам је оставио капитална дела

нијансе, што би рекао Балашевић.

Наука над наукама, филозофија, филос – љубав, мудрост, ко је изумео? Наравно да стари Грци. На сва кључна питања везана за наше постојање, за наше сазнање, за наш утицај на свет су грчки филозофи тражили одговоре. Сократ, Аристотел или Платон су били феноменални филозофи. И данас кад их читамо, нисмо у стању да их потпуно разумемо. У свакој генерацији од њих до нас, био је понеко ко је открио да су ти стари Грци знали много више него ми. Сетимо се само Платона и његове чувене Сократове одбаре, а кад смо већ код реторике коју су потом преузели и развили Римљани, назвавши је ораторство.

Не газите ми кругове!

Познато је да Хипократ, отац медицине родом са острва Кос, дао је у једној јединој реченици читав смисао медицинској науци када су га питали ако има два пацијента, богатог и сиромашног, кога ће најпре покушати излечити, он је одговорио да оног који је теже болестан.

Сувишно је питати се шта би била данас математика без Питагоре, Талеса или Еуклида. Сетимо се само да су током историје неколико пута тврдили да је Питагора погрешно, а касније се констатовало да је ипак он био у праву, а не наши рачунари и савремена техника.

Замислите Архимеда, творца физике којег су римски војници убили на обали мора у Сицилији (која је тада била део Грчке), јер их је увредио молећи

их да му не газе његове кругове. Симболична смрт. Погинуо је бранећи знање, своје знање. Како је Сицилија била грчка провинција? Једноставно, јер су Грци колонизовали обале Средоземног мора. Примера ради, Наполи није италијански, већ грчки град, Неа полис – нови град. Бари, Марсеј, градови на северу Африке исто, на Црном мору Хистрија, Томис,

Калатис, све су то Грци основали. Да и не

причамо о Византији (Бизантион) што значи између два мора.

Бацач диска, Дискоболос

Родоначелник географије је Грк Ератостен, отац историје његов

наравно земљак Херодот. Сетимо се да је Праксител био уз Скопаса и Лисипа највећи атински скултор IV в. п. н. е. и представник такозваног „лепог стила“. Тежио је елеганцији облика, а његове скулптуре поседују мекоћу сенке. Праксител и Мирон били су вајари који су дали камену перфекне форме. Стигли су до таквог савршенства да су могли сугерисати кретање човека - дискобулос. То је стварно ненадмашно.

Јевреји и Грци

Олимпијске игре као симбол мира је заправо покушај да се читава енергија усмери ка спорту. Политика долази од полиса – града, бити грађанин је значило да уживаш сва права у Агори, тј. на тргу. У Атини се за време Перикла родио највиши степен директне демократије и дух грађанства.

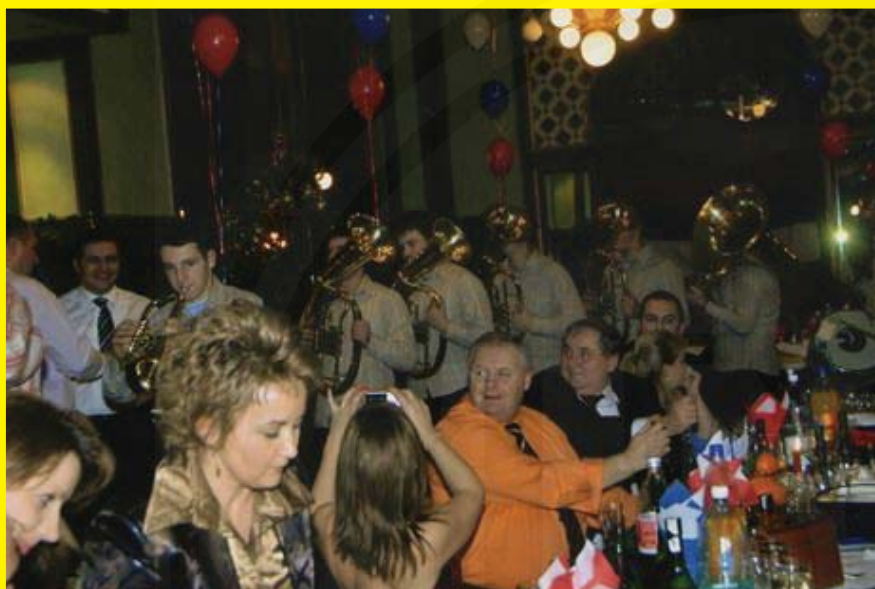
Читаву грчку културу су Римљани прихватили и толико је ценили да је грчки језик скоро три века био званичан језик Римског царства. Цицеро и Сенека су се надградили на грчка научна достигнућа. Замислите да је Неро желео да буде глумац и дивио се позоришту, те је отишао у Атину да проучава улоге. Шта је данас Европа без ове културе? Ништа! Римљани су латинизирали све народе, јер су били супериорнији и напреднији од поробљених. Историја зна за са само два изузетка: Јевреји и Грци. Њих Римљани нису могли да латинизују. Јевреје због њихове специфичне вере, а Грке због њихове културе.

наставак у следећем броју

МЕСТО ДОБРОГ УКУСА

ОРГАНИЗУЈЕ ДОЧЕК РУМУНСКЕ И СРПСКЕ НОВЕ ГОДИНЕ

И светско, и наше!

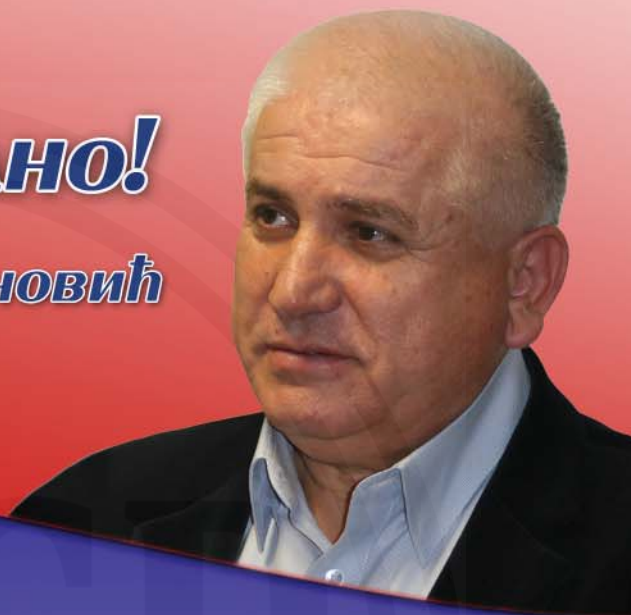

информације и резервације:
0721 225 115

САВЕЗ СРБА У РУМУНИЈИ

Настављамо заједно!

др Славомир Гвозденовић

наш посланик

један, али вредан